БИБЛИОТЕКА
им. М. Горького
№

ПĔТĔМ ТĔНЧЕРИ ПРОЛЕТАРИСЕМ, ПĔРЛЕШĔР!

КОММУНИЗМ ЯЛАВĔ

Совет Союзĕнчи Коммунистсен партийĕн Чăваш обкомĕпе Шупашкар хула комитечĕн тата Чăваш АССР Верховнăй Совечĕпе Шупашкар хула Совечĕн хаçачĕ

1953 çул
Август
14
ЭРНЕКУН
№ 159 (9068)
36-мĕш çул тухать.
Хакĕ 20 пус.

Паянхи номерте:

СССР Верховнăй Совечĕн V-мĕш сессийĕ йышăннă решенисемпе хавхаланса совет çыннисем ĕçре тата пысăкрах çитĕнӳсем тăваççĕ (1 стр.).
Н. Волков.—Чĕререн тухакан сăмахсем (1 стр.).
ПАРТИ ПУРНĂÇĔ. Ф. Васильев. — Политикăлла витĕмлĕ агитацишĕн (2 стр.).
Г. Терновский.—Контроль правипе усă курасси. Елчĕк районĕнчи Ворошилов ячĕпе тăракан колхозри парторганизаци опытĕнчен (2 стр.).
РАЙОНТИ ХАÇАТСЕНЕ ПАХСА ТУХНИ. Шкулсене вĕренӳ çулне хатĕрлес ĕçĕн айккинче (2 стр.).
СССР Ют çĕршыв Ĕçĕсен Министерствинче (2 стр.).
Виçĕ республика ăмăртăвĕ (3 стр.).
Государствăна тырă памалли плана срокчен тултарса, Тăван çĕршыв вăй-хăватне тата ытларах çирĕплетер! (3 стр.).
Чăваш АССР Министрĕсен Советĕнче (3 стр.).
УЧИТЕЛЬСЕМ ЧĔЛХЕ ÇИНЧЕН. В. Антонов.—Чăваш чĕлхинчи падежсем пирки (3 стр.).
СССР Верховнăй Совечĕн V-мĕш сессийĕн ĕçĕсем çинчен тата СССР Министрĕсен Совечĕн Председателĕн. Г. М. Маленков юлташăн сăмахĕ çинчен урăх çĕршывсенче мĕн çыраççĕ (3—4 стр.).
Францири забастовка вăйланса пырать (4 стр.).

Куллен кирлĕ таварсем ытларах туса кăларассишĕн

Пирĕн хăватлă социализмла Тăван çĕршыв коммунизм тумалли çулпа малалла шанчăклăн пырать. Рабочисем, хресченсем, совет интеллигенцийĕ, Коммунистсен партийĕ ертсе пынипе, экономикăпа культурăна хăватлăн çĕклентермелли тата халăх пурнăçне малалла лайăхлатмалли программăна ăнăçлăн пурнăçлаççĕ.

СССР Верховнăй Совечĕн пиллĕкмĕш сессийĕ питĕ пысăк пĕлтерĕшлĕ решенисем йышăнчĕ. Сесси промышленноçпа ялхуçалăхĕ енĕпе вăраха ямасăр пурнăçламалли задачăсене тата халăхăн материальнăй пурнăçне лайăхлатмалли мерăсене палăртрĕ.

Йывăр промышленноçа аталантарас тĕлĕшпе тунă çитĕнӳсен никĕсĕ çинче пирĕн халĕ халăха куллен кирлĕ япаласем туса кăларас ĕçе татăклăнах вăйлатма кирлĕ условисем пурте пур. Партипе правительство çакăн пек задача лартрĕç: икĕ-виçĕ çул хушшинче халăха апат-çимĕçпе промышленность таварĕсем — аш-какайпа аш-какай продукчĕсем, пулăпа пулă продукчĕсем, çу, сахăр, премĕк-канфет, пир-авăр, тумтир, атă-пушмак, савăт-сапа, сĕтел-пукан тата культурăпа йăла япалисемпе кирлĕ ытти япаласем ĕçсыннисене парса тăрассине чылай ӳстермелле.

Паллă ĕнтĕ, пиллĕкмĕш пилĕк çуллăх планпа куллен кирлĕ таварсем туса кăларассине 1955 çулта, 1940 çулхипе танлаштарсан, 65 процента яхăн ӳстерме палăртнă. «Пилĕк çуллăх планăн çак заданине чылай маларах тултарас тесе,— палăртрĕ Г. М. Маленков юлташ СССР Верховнăй Совечĕн пиллĕкмĕш сессийĕнче каланă сăмахра,—халăха куллен кирлĕ таварсем туса кăларассине анлăн сарса пыма пирĕн майсем пур».

Çак пысăк задачăна татса парас ĕçре вырăнти промышленноçпа промысла кооперацийĕ пысăк вырăн йышăнаççĕ. Коммунистсен партийĕпе Совет правительстви вырăнти промышленноçпа промысла кооперацине пур майсемпе те аталантарма тăрăшаççĕ. Партин XIX-мĕш съезчĕ пиллĕкмĕш пилĕк çуллăх план тĕлĕшпе панă директивăсенче халăха куллен кирлĕ таварсем, строительство материалĕсем, килте тата хуçалăхра кирлĕ япаласем туса кăларассине чылай сарма палăртнă. Пилĕкçуллăхра вырăнти промышленноçпа промысла кооперации предприятийĕсенче туса кăларакан продукцие 60 процента çити ӳстермелле. Съезд куллен кирлĕ таварсен ассортиментне нумайлатма, продукци пахалăхне хăпартма, таварсен хакне йӳнетме, тĕрлĕ мастерскойсен ĕçне лайăхлатма хушса хăварчĕ.

Правительство кăçал малтанлăха планпа палăртнинчен 20 миллиард тенкĕлĕх ытларах куллен кирлĕ таварсем туса кăларма задани панă. Халĕ, партипе правительство халăхăн пурнăçпа йăла тата культура условийĕсен шайне хăпартмалли анлă программăна пурнăçласа пынă вăхăтра, вырăнти промышленноçпа промысла кооперацийĕнче ĕçлекенсен ответлăхĕ уйрăмах ӳсет. Райпромкомбинатсемпе промартельсен, куллен кирлĕ таварсем тăвакан ытти фабрикăсемпе заводсен ĕçне çĕнетсе лайăхлатмалла, производство культурине çӳлĕ пусăма хăпартмалла.

Ĕçсыннисен пурнăçĕ тăтăшах лайăхланса пырать, культури ӳсет. Вĕсем пахарах та илемлĕрех таварсем туянасшăн. Çавăнпа куллен кирлĕ таварсен номенклатурипе ассортиментне нумайлатасси, чи çĕнĕ фасонсемпе модельсем тăрăх пысăк пахалăхлă япаласем туса кăларасси вырăнти промышленноçпа промысла кооперации работникĕсен хальхи пысăк та ответлă задачи пулать.

Шупашкарта, Çĕмĕрлере, Улатăрта тата ытти çĕрте те вырăнта туса кăларакан таварсен смотрĕ пулса иртрĕ. Смотр çакна уççăн кăтартса пачĕ: республикăри вырăнти промышленноçпа промысла кооперацийĕн пысăк пахалăхлă продукци туса кăларма мĕн кирли пурте çителĕклĕ. Вăрçă хыççăнхи çулсенче вĕсем çĕнĕ оборудовани нумай туяннă, чĕртаварпа материалсем çителĕклĕ, техникăна алла илнĕ кадрсем ӳссе çитĕнчĕç.

Малта пыракан промкомбинатсемпе промартельсем шалти резервсемпе тата вырăнти чĕртаварпа усă кураççĕ, йывăр ĕçсене механизацилеççĕ, çавна пула продукци туса кăларассине ӳстереççĕ, таварсен ассортиментне нумайлатаççĕ, пахалăхшăн кĕрешеççĕ. Çĕмĕрлери, Шуркассинчи райпромкомбинатсем, «Паха тĕрĕ», «Дружба» промартельсем производство планне тăтăшах тултараççĕ, вĕсем туса кăларакан япаласене ĕçсыннисем тулли кăмăлпа туянаççĕ. Улатăр хулинчи промкомбинат йĕлтĕр тата хут купăс туса кăларать. Çав япаласене РСФСР Вырăнти тата топливо промышленность министерстви çумĕнче пулса иртнĕ смотрта ырланă. Шăмăршăри райпромкомбинат паха урапа кустăрми тата лайăх вĕлле туса кăларать.

Çакăн пек паха тĕслĕхсем пур пулин те, республикăри вырăнти промышленноçпа промысла кооперацийĕ хăйсем умĕнче тăракан задачăсене чыслăн пурнăçласа пыраймаççĕ, ĕçсыннисен ыйтăвĕсене кирлĕ пек тивĕçтерейменççĕ-ха. Чăваш АССР Вырăнти тата топливо промышленность министерствипе Чăвашпромсовет продукци туса кăлармалли çурçулти плана иртерсе тултарнă. Çиелтен пăхсан, вĕсем аван ĕçлеççĕ, теме пулать. Чăннипе вĕсем планра палăртнă чи кирлĕ йышши продукцие туса кăлармаççĕ, çавна вара иккĕмĕш вырăнта тăракан япаласене планран иртерсе туса кăларнипе витме тăрăшаççĕ.

Строительство хăвăрт аталаннă май халăх хуçалăхне материалсем нумай кирлине пурте пĕлеççĕ. Ĕçсыннисем, колхозсемпе учрежденисем валли кирпĕч, черепица, известь çителĕклĕ туса кăларасси — промкомбинатсемпе промартельсен тивĕçĕ. Чăвашпромсовета пăхăнса тăракан промартельсем пĕрремĕш çурçуллăхра 400 пин ытла хĕртнĕ кирпĕч парса çитерейменçĕ, хуласемпе районсенчи промкомбинатсем кирпĕч хĕртмелли плана 62 процент çеç тултарнă. Кирпĕч çитменни пурăнмалли çуртсене, шкулсемпе больницăсене, выльăх-чĕрлĕх витисене вăхăтра туса пĕтерме чăрмантарать. Сезон вĕçленичченех вăхăт нумай юлмарĕ. Кирпĕч тăвакан предприятисемпе артельсен руководителĕсен кашни кунпа лайăх усă курма, государство çирĕплетсе панă плана тултарма тăрăшмалла.

Урапа, йĕлтĕр, çăматă, тăм савăт-сапа, сĕтел-пукан, урапа-çуна, халăха куллен кирлĕ ытти япаласем туса кăлармалли плана тултарманни, çав вăхăтрах чăпта планран иртерсе нумай туса кăларни, складсенче кайман таварсем нумайланса пыни Чăваш АССР Вырăнти тата топливо промышленность министерствипе Чăвашпромсовет ĕçĕнче пысăк çитменлĕхсем пуррине кăтартаççĕ. Таварсен смотрĕ вăхăтĕнче ĕçсыннисем хăйсен шухăш-кăмăлне каласа пачĕç. Вĕсем витре, валашка, умывальник, сăмавар труби, сĕтел-пукан, спорт инвентарĕ, ача-пăча теттисем нумайрах туса кăларма, япаласен пахалăхне лайăхлатма, вĕсене паха, тĕрлĕ тĕслĕ сăрăсемпе сăрласа илемлетме, уйрăмах таварсен хакне йӳнетме сĕнӳсем нумай пачĕç. Предприятисемпе промартельсен, Чăваш АССР Вырăнти тата топливо промышленность министерствипе Чăвашпромсовет руководителĕсен ĕçсыннисем критикленинчен тивĕçлĕ вывод тумалла.

Государство çирĕплетсе панă стандартсемпе техникăлла условисем тăрăх çеç продукци туса кăлармалла, çакă вăл çирĕп закон пулмалла. Япăх продукци туса кăларма никама та ирĕк паман. Вырăнти промышленноçпа промысла кооперацийĕнче ĕçлекен кашни çыннăн çакна лайăх пĕлсе тăмалла; юрăхсăр, çынсен кăмăлне кайман продукци туса кăларни чĕртаварпа материалсене, ĕç вăйне сая яни çеç пулать. Брак туни государствăна пысăк сиен кӳрет, халăхăн ӳссе пыракан ыйтăвĕсене кирлĕ пек тивĕçтерме чăрмантарать. Паха сĕтел-пукан е савăт-сапа пӳрт илемне кӳрет, лайăх çĕленĕ атă-пушмак е тумтир совет çыннин кăмăлне хăпартать. Кашни коллектив хăйĕн фабрики е завод чысăшĕн, предприяти маркине çӳлĕ шайра, хисеплĕ вырăнта тытассишĕн вăйя шеллемесĕр кĕрешмелле.

Вырăнти промышленноçпа промысла кооперации ĕçне лайăхлатасси суту-илӳ организацийĕсенчен те сахал мар килет. Вĕсен промкомбинатсемпе промартельсем тăратакан таварсене тиркерех йышăнмалла, халăха мĕнле йышши япаласем нумайрах кирлине, мĕнле таварсем кайманнине вăхăтра пĕлтерсе тăмалла.

Куллен кирлĕ таварсем çителĕклĕ туса кăларасси тата вĕсен пахалăхне лайăхлатасси вырăнти промышленноçпа промысла кооперации предприятийĕсене райсоветсемпе хула Совет исполкомĕсем, КПСС хула комитечĕсемпе райкомĕсем куллен ертсе пынинчен, вĕсен экономикипе тĕплĕн интересленнинчен, умра тăракан задачăсене чыслăн пурнăçласа пыма унти коллективсене мобилизациленинчен нумай килет.

Вырăнти промышленноçпа промысла кооперации работникĕсене коммунизмла воспитани парасси, вĕсен пурнăçпа йăла тата культура условийĕсене лайăхлатасси—партипе Советсен вырăнти органĕсен тивĕçĕ. Уйрăмах социализмла ăмăртăва анлăрах сарма, критикăна вăйлатма, производствăри çитменлĕхсене пĕтерме тăрăшас пулать.

★

Государствăна тырă памалли плана тултарнă

УЛАТĂР, августăн 11-мĕшĕ. (Телеграфпа). Улатăрти совхоз государствăна тырă памалли плана августăн 9-мĕшĕ тĕлне, палăртнинчен 20 кун маларах, тултарчĕ. Пĕтĕмпе 4.000 центнер тырă панă. Хатĕрлев пунктне планран иртерсе тырă леçетпĕр.

КОРОЛЬКОВ.

СССР Верховнăй Совечĕн V-мĕш сессийĕ йышăннă решенисемпе хавхаланса совет çыннисем ĕçре тата пысăкрах çитĕнӳсем тăваççĕ

★ ★ ★

Партипе правительство кăларса тăратнă задачăсене ăнăçлă пурнăçлар

КИЕВ. Украина столицинчи нумай заводсемпе фабрикăсенче СССР Верховнăй Совечĕн пиллĕкмĕш сессийĕн материалĕсене тата СССР Министрĕсен Совечĕн Председателĕ Г. М. Маленков юлташ сессире тухса каланă сăмаха коллективлăн вуланă.

— Пирĕн тăван Коммунистсен партийĕ совет халăхне коммунизм çĕнтерĕвĕ патне çирĕппĕн те шанчăклăн илсе пырать,— тенĕ «Большевик» заводри ватă сталевар П. А. Шука юлташ.—Маленков юлташ промышленноçпа ялхуçалăх умĕнче вăраха ямасăр татса памалли задачăсем çинчен, совет халăхĕн материальнăй пурнăçне малалла лайăхлатмалли ĕçсем çинчен тĕплĕн те яр-уççăн каласа пачĕ. Эпир, сталеварсем, тата лайăхрах ĕçлеме, пысăк пахалăхлă металл ытларах туса кăларма, хамăр предприятисене тухăçлăрах ĕçлеттерме пултаратпăр.

Андреев ячĕпе тăракан депо машинисчĕ Н. Н. Козлов çапла каланă:

— Пирĕн бригада ĕнер СССР Министрĕсен Совечĕн Председателĕн Г. М. Маленков юлташăн сăмахне уйрăмах пысăк тимлĕхпе итлерĕ. Вăл «сивĕ вăрçă» вăрçакансене тата аслă Совет Союзĕпе «вăй чĕлхипе» калаçма пăхакансене тивĕçлĕ ответ пачĕ.

«Укркабель» заводри аслă мастер Б. И. Романовский çапла калать:

— Коммунистсен партийĕ совет çыннисемшĕн куллен тăрăшать. Халĕ парти çăмăл тата апат-çимĕç промышленноçне хăвăрттăн аталантарма, ялхуçалăхĕнче çĕнĕ çĕкленӳ тума, пурăнмалли çуртсем, культурăпа йăла учрежденийĕсене хăвăртрах тума хушать. Пирĕн тивĕç вăл хамăрăн тăван Совет правительстви кăларса тăратнă задачăсене пурнăçлас тĕлĕшпе хамăр енчен мĕн тума пултарнине пурне те тăвасси пулать.

Совет Украининчи ĕçсыннисем Коммунистсен партийĕпе Совет Правительствин шалтипе тулашри политикине пĕр шухăшлă пулса ырлаççĕ. Вĕсем Г. М. Маленков юлташ сăмахĕнче кăларса тăратнă вăраха ямасăр татса памалли задачăсене пурнăçлассишĕн кĕрешме хатĕр тăни çинчен пĕлтереççĕ.

Пирĕн ĕçе никам та çĕнтереймĕ

МИНСК. Белоруссия столицинчи ĕçсыннисем ССР Союзĕн Министрĕсен Совечĕн Председателĕ Г. М. Маленков юлташ СССР Верховнăй Совечĕн сессийĕнче каланă сăмаха радио тăрăх пысăк тимлĕхпе итленĕ.

Минскри трактор завочĕ. Çак çамрăк предприятин пĕтĕм историйĕ вăл социализмла индустри тăвăллăн аталанса пынине кăтартса паракан истори пулса тăрать. Паян заводри пăхăр шăратакан участока пăхăр шăратакансем пухăннă. Парторг Протасенко юлташ çапла калать:

— Г. М. Маленков юлташ сăмахĕнче пире, тракторсем тăвакансене, тӳртен тивекен сăмахсем пур. Пирĕн завод çĕршыври вăрман хуçалăхне машинăсем тăратать. Эпир мĕн чухлĕ ытларах тракторсем туса кăларатпăр, вĕсем мĕн чухлĕ пахарах пулаççĕ, вăрман промышленноçĕнче ĕçлекенсем хăйсен заданийĕсене çавăн чухлĕ ăнăçлăрах тултарĕç. Пирĕн тивĕç вăл тракторсем ытларах туса кăларасси тата вĕсен пахалăхне лайăхлатасси пулать.

Рабочисен шухăшĕсемпе туйăмĕсене сталевар А. Райентов хăйĕн сăмахĕнче питĕ лайăх кăтартса парать.

— Эпир плана пур показательсем тăрăх та иртерсе тултарассишĕн пĕтĕм вăя хурса кĕрешме пулатпăр, Тăван государствăна çĕнĕрен миллионшар тенкĕ укça перекетлесе парар. Çак укçа вăл çĕнĕ шкулсем, ача сачĕсем, больницăсем, пурăнмалли çуртсем тума каять.

— Эпĕ Маленков юлташăн сăмахне пысăк хумханупа итлерĕм, — тет электрик Шатуновский.—Партипе правительство туса иртерме палăртнă ĕçсем халăх интересĕсемшĕн тăрăшни çинчен калаççĕ. Эпир пысăк пахалăхлă продукци ытларах туса кăларма, продукцин хăйне ларакан хакне йӳнетме сăмах паратпăр.

Смена вĕçленнĕ тĕле литейщиксем заданипе палăртнинчен 30 процент ытларах металл шăратса кăларнă.

Нефтяниксен сăмахĕ

БАКУ. Пиншер нефтяниксем ССР Союзĕн Министрĕсен Совечĕн Председателĕн Г. М. Маленков юлташăн сăмахне радио тăрăх итленĕ.

— Пирĕн халăх Коммунистсен партийĕ ертсе пынипе тĕлĕнмелле чаплă çитĕнӳсем туни çинчен каланă сăмахсене илтсен пĕтĕм чĕре савăнать, — тенĕ Ильич бухтинче ĕçлекен оператор Довлят Губбатов.—Пирĕн çĕршыв индустриллĕ хăватлă держава пулса тăчĕ. Халĕ партипе правительство халăха кирлĕ таварсем туса кăларассине нихçанхинчен те ытла вăйлатма решени йышăнчĕç. Эпĕ партире тăман рабочи. Эпĕ çакна лайăх пĕлетĕп: Коммунистсен партийĕн сăмахĕ нихçан та ĕçрен уйрăлмасть. Икĕ-виçĕ çултан пирĕн çĕршывра апат-çимĕçпе таварсем ытлашшипех çителĕклĕ пулĕç. Эпир кашнийех хамăрăн тӳрĕ ĕçпе государствăна пулăшăпăр.

Баку хулинчи нефтяниксем СССР Верховнăй Совечĕ йышăннă ССР Союзĕн 1953 çулхи Государство бюджечĕпе ялхуçалăх налогĕ çинчен кăларнă Закона чĕререн ырлаççĕ.

ĔÇРИ ÇĔКЛЕНӲ

Уй-хир ĕçĕсем кунтан-кун сарăлса пыраççĕ. Тырă вырнипе пĕр вăхăтрах кĕлте кĕртеççĕ, аван çапаççĕ, государствăна ялхуçалăх продукчĕсем параççĕ, кĕрхи тырăсем акаççĕ.

— Колхозниксем хальхи пек хавхаланса ĕçленине курман,—терĕ колхоз председателĕ Н. Краснов юлташ.—Ĕçри çĕкленӳ уйрăмах сесси хыççăнхи кунсенче пуçланчĕ.

Кунта КПСС райкомĕн секретарĕ М. Евдокимов тата райисполком председателĕ Н. Смыков юлташсем килнĕ. Вĕсем сесси решенийĕсем çинчен хирте ĕçлекен колхозниксене тĕплĕн ăнлантарса параççĕ, ыйтусем çине ответлеççĕ. Смыков юлташ çавăнтах нумай ачаллă амăшĕсене правительство наградисене—орденсемпе медальсем пачĕ.

— Тавтапуç партипе правительствăна пире, простой çынсене, пысăк хисепе хунăшăн,—тет Алевтина Харитонова колхозница III-мĕш степеньлĕ «Ача амăшĕн мухтавĕ» орден илсе.

Сесси йышăннă законсем колхозниксене чун-чĕререн савăнтараççĕ. Вĕсем, чĕререн тухакан ăшă сăмахсем каласа, Коммунистсен партийĕпе Совет правительствине тав тăваççĕ, Тăван çĕршыв ырлăхĕшĕн ырми-канми ĕçлеме сăмах параççĕ.

— Çăмăллăх хыççăн çăмăллăх парать пире Совет правительстви,—терĕ 75 çулхи Димитрий Захарович Захаров юлташ.—Иртнĕ çулхи парăмсене каçараççĕ, кăçалхи налога чакараççĕ, килес çулхи налог пĕлтĕрхинчен 2,5 хут сахалтарах пулать. Государство пирĕншĕн çавăн пек тăрăшать, эпир те тăрăшар, çителĕклĕ тырпул туса парар!

Верховнăй Совет йышăннă законсем ялхуçалăхне çĕклеме, колхозсенчи ĕç дисциплинине çирĕплетме пулăшни çак кунсенчех уççăн палăрчĕ. Сесси решенийĕсем çинчен ăнлантарса панă хыççăн, ĕçе хутшăнакансен хисепĕ хăвăрт ӳсрĕ.

— Паян, пирĕн уй-хирте сахалтан та 250 çын ĕçлет,—терĕ колхоз председателĕ Н. Краснов юлташ.

Анчах артельте ĕçчĕнсем хыçĕнче пытанса пурăнакан тӳрĕ мар çынсем те пур-ха. Хирте ĕçлекенсем Н. Чернова, А. Романова, М. Шмелева ячĕсене тарăхса питлерĕç. Вĕсем, колхозник ячĕпе витĕнсе, ĕçрен пăрăнса тĕрлĕ çĕрте çӳреççĕ, кăçал пĕр ĕçкунĕ те туман.

— Ĕçкунĕсен минимумне тултарман колхозниксене ялхуçалăх налогĕ 50 процент ӳстерсе тӳлеттерни хакалсене те ĕçлеме вĕрентĕ,—теççĕ савăнса тӳрĕ кăмăллă колхозниксем.

Хастарлă ĕç тухăçлă пулать. 5-мĕшпе 6-мĕш бригадăсем ыраш кĕлтине часах кĕртсе пĕтереççĕ, çĕрĕн-кунĕн аван çапаççĕ. М. Миронов коммунист ертсе пыракан транспорт бригади Тĕрлемесри хатĕрлев пунктне кашни кун тырă леçет. Эпир унта пулнă кунхине В. Петров шофер, 4 рейс туса, 10 тонна ытла ыраш леçрĕ. Тырă турттарма лавсем те уйăрнă. Колхоз графика чылай иртерсе тултарнă.

Колхоз килес çулхи тырпул никĕсне хывма тытăнчĕ: 100 гектар ытла ыраш акнă. МТС-ăн А. Скворцов юлташ ертсе пыракан бригади çак ĕçре те малта пырать.

— Партипе правительство ялхуçалăхне çĕклессишĕн тăрăшнипе хавхаланса, пирĕн колхоз кăçалхи ялхуçалăх ĕçĕсене районта малта пыракан колхозсемпе пĕр вăхăтра вĕçлĕ,—тет правлени председателĕ Краснов юлташ.

Т. ИВАНОВ.
(Хамăр корр.).

«Новый путь» колхоз,
Куславкка районĕ.

Ĕçленĕ çемĕн ĕçлес килет

СĔНТĔР. Колхозлă ялăн ĕçченĕсем ССР Союзĕн Верховнăй Совечĕн пиллĕкмĕш сессийĕ йышăннă законсене тата СССР Министрĕсен Совечĕн Председателĕ Г. М. Маленков юлташ каланă сăмаха пысăк хавасланăхпа кĕтсе илчĕç. «Большевик» колхозри пур бригадăсенче те агитаторсем сесси материалĕсене вуласа параççĕ тата вĕсем тăрăх калаçусем иртереççĕ.

— ССР Союзĕн çĕнĕ бюджечĕ совет халăхĕн интересĕсене палăртса тăрать, вăл пирĕн государствăн хăвачĕпе вăйĕсене малалла тĕреклетме, экономикăпа культурăна тата наукăна вăйлатма, ĕçсыннисен пурнăçне лайăхлатса пыма пулăшать. Çĕршывăн аслă органĕ ялхуçалăх налогне чылай чакарма палăртнă. Çакă вăл колхозсене ялхуçалăхне малалла аталантарса пыма тата колхозниксен тупăшне ӳстерме пулăшать. Партипе правительство халăх ырлăхĕшĕн, унăн пурнăçне пур майсемпе те лайăхлатассишĕн ывăнма пĕлмесĕр тăрăшнипе хавхаланса манăн ĕçленĕçемĕн ĕçлес килет, Тăван çĕршыва татах та пуян, татах та хăватлăрах тăвас килет.

— Эпĕ,—тет М. Яшмуркина колхозница,—кăçал 200 ĕçкунĕ ытла турăм. Тăрăшса ĕçлекенсем пирĕн колхозра нумай. Çав хушăрах колхоз правленинчен ыйтмасăр аякра ĕçлесе çӳрекенсем те пур-ха пирĕн. Вĕсем колхоз хуçалăхне тĕреклетме тăрăшмаççĕ. Колхозра ĕçкунĕсен минимумне тултарса пыман колхозниксене ялхуçалăх налогне 50 процент хушса тӳлеттермелле туни питĕ тĕрĕс.

СССР Верховнăй Совечĕ йышăннă законсемпе хавхаланса, «Большевик» колхоз членĕсем государствăна тырă памалли плана августăн 25-мĕшĕ тĕлне тултарма обязательство илнĕ. «Ударник», «Броневик» ялхуçалăх артелĕсен ĕçченĕсем те хăйсем çине пысăк обязательствăсем илнĕ.

Н. ЦВЕТКОВ.
(Хамăр корр.).

Чĕререн тухакан сăмахсем

СĔРПӲ. Рынка сали урамĕсем шăпах. Шоссе çулĕпе çеç, вăхăтран вăхăта, тырă тиенĕ лавсемпе автомашинăсем чугун çул станцийĕ еннелле е каялла шавласа иртеççĕ. «Новая жизнь» колхоз членĕсем— вăйпитти арçынсемпе хĕрарăмсем хальхи хĕрӳ тапхăрта уй-хирте, итемсем çинче, фермăсенче, строитель[illegible] площадкинче ир тытăнса каç пуличчен ĕçлеççĕ.

Аркадий Николаевич Зюзин юлташ ертсе пыракан 4-мĕш уй-хир бригадин итемĕ. 30 çын ытла кунта пăрça çапаççĕ. Мăн Çавал енчен çулса пухнă пăрçана тиенĕ лавсем пĕрин хыççăн тепри [illegible]се тăраççĕ, тепĕр енче, ирĕк вырăнта, çапнă пăрça улăмне ура тăваççĕ. Вăхăт ытла та кĕске, тулăпа сĕлĕ, урпа пулса çитрĕç, часрах вырмалла, бригадир халĕ пăрçана хăвăртрах çапса пĕтерме васкатать.

Васкатма та кирлĕ мар. Хальхи кунсенче колхозниксем икĕ хут пысăкрах хастарлăхпа ĕçлеççĕ. «Новая жизнь» колхоз членĕсен кашнин килĕнчех радио пур. Вĕсенчен нумайăшĕ августăн 5-мĕшĕнче çĕрле тата тепĕр кунне Мускаври ССР Союзĕн Верховнăй Совечĕн черетлĕ сессийĕ уçăлни, халăх депутачĕсем Государствăн 1953 çулхи бюджечĕ çинчен, иртнĕ икĕ çулсенчи бюджетсене мĕнле пурнăçлани çинчен сӳтсе явма тытăннине пĕлнĕ.

Пысăк хыпар илтсессĕн ăна тата тĕплĕнрех пĕлес килет. Ирхине ĕçе пикенсенех колхозниксем Верховнăй Совет сессийĕнче ССР Союзĕн Финанс министрĕ Зверев юлташ тунă доклад пирки калаçма тытăннă. Çакăн пек чухне агитаторсем питĕ кирлĕ те ĕнтĕ.

Кăнтăрлахи апат умĕн итем çине КПСС райкомĕн пропагандăпа агитаци пайĕн заведующийĕ П. Александров юлташ çитрĕ.

Вăл Коммунистсен партийĕпе Совет правительстви халăх хуçалăхне хăватлăн аталантарма пысăк программа палăртни çинчен, халăхăн материальнăй пурнăçĕпе культурăллă шайне малалла ӳстерме ырми-канми тăрăшни çинчен калать, Правительство Верховнăй Совет сессийĕнче çирĕплетме тăратнă бюджетăн цифрĕсемпе паллаштарать.

Ялхуçалăхне тата хăвăртрах аталантармалла тăвас тĕлĕшпе Правительство пысăк ĕçсем туса иртересси, халăх валли ялхуçалăх продукчĕсем, промышленность валли чĕртавар тăратассине ӳстересси, колхозсемпе колхозниксене экономика енĕпе интереслентересси, ялхуçалăх налогĕ хумалли çĕнĕ йĕрке пуласси çинчен каланине колхозниксем тулли кăмăлпа итлеççĕ.

Хĕрӳ ĕç вăхăтĕнче калаçăва сехечĕпе [illegible] çук ĕнтĕ, анчах çавăн пек савă[illegible] хыпара илтсен ăшри хаваслă тума[illegible] çинчен каламасăр кам чăтĕ.

Ватă колхозница, маларах тухрĕ те, хыттăн каларĕ:

— Эпĕ Гаранина хушаматлă, çырса ярсамăр Мускава, правительствăна, чи аслисем патне,—терĕ вăл,—пирĕншĕн тăрăшнăшăн эпир вĕсене пĕтĕм чĕререн тав тăватпăр.

— Спасибо, спасибо! — кĕрлесе илчĕ халăх пĕр вăхăт хушши.—Куншăн тав тума чи ырă сăмахсем тупма пĕлмелле.

— [illegible] мар çине,—тет малалла Гаранина юлташ,—старикпе иксĕмĕр те 60-шар çула çитрĕмĕр, анчах ĕççĕр ларас килмест. Старик пушара хирĕç кĕрешекен командăра ĕçлет, эпĕ—сиренпе. Мана ĕçе чĕнекен те çук. Анчах уй-хирти пысăк пуянлăха курсан, килте ларма чун чăтмасть.

— Пурте сан пек ĕçлесен, эпир паянхи кун тĕлне тата нумайрах ĕç тумалла,—терĕ карчăкпа юнашар тăракан çамрăкрах колхозница.

— Пăртак канам-ха, тесе шутланăччĕ,—тет ватă колхозница.—Халĕ, ку ырă хыпара илтрĕм те, çуранĕ суран мар, ыванни—ыванни мар. Пиртен, старикпе иксĕмĕртен налог ыйтмаççĕ мĕн, пахчара хамăра кăмăла мĕн килнĕ çавна акса тума, выльăх-чĕрлĕх ĕрчетме сĕнеççĕ. «Эсир, Гаранинсем, тата лайăхрах, савăнăçларах пурăнăр», тени ĕнтĕ ку. Мĕншĕн ĕçлес мар-ха кун хыççăн халăхпа пĕрле?

— Пурнăç лайăхланать те лайăхланать,—терĕ Зюзин бригадир, хаваслăн пăхса.—Мĕн чухлĕ пирĕн пуянлăх. Кăçал пур йышши культурăсене те планпа палăртнинчен нумайрах пухса кĕртетпĕр. Ана май колхозниксен тупăшĕ те ӳсет. Ĕçкунĕ тăрăх тырăпа пахча çимĕç кăна мар, укçа, сĕт валеçекен пултăмăр. Нумай çул ӳсекен курăксем акăнакан пусă çаврăнăшне пурнăça кĕртни колхозниксене ĕне-сурăх валли утă валеçсе пама май туса хучĕ. Халĕ, акă, тата тепĕр çăмăллăх илетпĕр. Пурнăç тата хăвăрттăн чечекленесси—пус уменче.

Итем çине ялти пуçламăш шкулти ватă учитель Андрей Ильич Серяйкин юлташ çитрĕ. Халăха сутта кăларас ĕçре вăл кăçалхипе 56-мĕш çул ĕçлет. Совет правительстви ăна Ленин орденĕпе наградăланă. Вăл РСФСР шкулĕсен тава тивĕçлĕ учителĕн ятне илме тивĕç пулнă.

— «Ĕçпе хытнă аллăсене мухтав та чыс», тенĕ ĕлĕкех пирĕн çĕршыври малта пыракан прогрессивлă çынсем, халăх майлă пулса,—терĕ вăл, çĕкленӳллĕ сассипе.—Анчах патша самодержавийĕ ĕçпе хытнă аллăллă ĕçсыннисене çын вырăнне хуман.

Коммунистсен партийĕ ертсе пынипе тунă совет стройĕ çеç пирĕн çĕршыври ĕçсыннисене калама çук çӳле çĕклерĕ. Çыншăн тăрăшасси пирĕн партипе правительство ĕçĕнче тĕп закон пулса тăчĕ.

4-мĕш уй-хир бригадинче те ССР Союзĕн Верховнăй Совет сессийĕн ĕçĕсем çинчен калаçу пысăк активлăхпа иртрĕ. Пурин те—пĕр шухăш, пĕр сăмах:

— Темĕн пекех пысăк спасибо партипе правительствăна пирĕн ырлăхшăн тăрăшнăшăн.

Калаçу майĕпенех колхоз пурнăçĕн ыйтăвĕсем çине куçать. Колхозниксен пĕр тĕллев: пĕтĕм тырпула хăвăрт пухса кĕртмелле, государство умĕнчи обязательствăсене срокчен пурнăçламалла, колхозниксен тулăх пурнăçĕн çăлкуçне—общественлăлла хуçалăха малалла тĕреклетмелле.

— Партипе правительство пирĕн пурнăça тата лайăхрах, савăнăçларах тума тăрăшаççĕ пулсан, эпир ăна ĕçри çитĕнӳсемпе ответлеме тивĕçлĕ,—терĕ ватă колхозник Иван Иванович Федотов юлташ.

Кунпа пĕрлех вăл правление критиклесе илчĕ.

— Пирĕн хушăмăрта вăйăн-шайăн ĕçлекенсем, колхоз производствинчен пăрăнакансем пулкалаççĕ-ха,—терĕ вăл.—Чăнах та, налог хумалли çĕнĕ йĕрке çăвнашкал çынсене питех иртĕхме парас çук, анчах пирĕн хамăрăн та вĕсене пĕр хĕрхенмесĕр тăрă шыв çине кăлармалла. Колхоз ĕçне хисеплемен çынсене хирĕç пирĕн правлени пур чухне те татăклă мерăсем йышăнмасть-ха.

Партипе правительство социализмла ялхуçалăхне аталантарас, колхозниксен пурнăçĕпе культура шайне хăпартас тĕлĕшпе йышăннă мерăсене «Новая жизнь» колхоз ĕçченĕсем пĕтĕм чунтан-чĕререн ырлаççĕ, ялхуçалăх çулне çĕнĕ çитĕнӳсемпе вĕçлеме сăмах параççĕ.

Н. ВОЛКОВ.
(Хамăр корр.).

ПАРТИ ПУРНĂÇĔ

Политикăлла витĕмлĕ агитацишĕн

Кăçал пирĕн артель членĕсем тухăçлă тырпул ӳстерчĕç. Халĕ вĕсем ăнса пулнă тырпула пухса кĕртеççĕ. Ыраша кĕске вăхăтра вырса пĕтерчĕç, çийĕнчех сур-тыррисем вырма тытăнчĕç. Çав вăхăтрах авăн çапса вăрлăх хываççĕ, государствăна тырă леçеççĕ.

Тырпул пухса кĕртесси — вăхăтра туналли ĕç. Çак ответлă ĕçе туса иртерме эпир малтанах тĕплĕн хатĕрлентĕмĕр. Хăмăрт тата лайăх ĕçлеме мĕн кирлине йăлтах туса çитертĕмĕр. Ĕçĕн калăпăшне тата хамăрăн вăйсемпе майсене шута илсе, тырпул пухса кĕртнĕ, государствăна тырă панă вăхăтри ĕçсен планне туса çирĕплетрĕмĕр. Ыраша сакăр кун хушшинче, суртыррисене вунă кун хушшинче пухса кĕртме палăртрăмăр. Çак плана колхозниксен пухăвĕнче сӳтсе яврăмăр. Унтах ял ĕçчĕнĕсен хальхи вăхăтри задачисем çинчен каласа патăмăр.

Эпир лайăх пĕлетпĕр: хуçалăхла ĕçсен ăнăçлăхĕ, чи малтанах, партиллĕ-политикăлла ĕçе лайăх йĕркелесе тата витĕмлĕн туса пынинчен килет. Ку тĕлĕшпе парторганизаци тырпул пухса кĕртнĕ вăхăтри партиллĕ-массăлла ĕçсен планне туса çирĕплетрĕ. Çак ĕçе туса пыма партине комсомол тата ялти активпа интеллигенцин вăйне тĕрĕс вырнаçтарса тухрăмăр. Уй-хир бригадисенче, итемсем çинче калаçусем иртерме, хаçатсем вуласа пама тата боевой листоксем кăларма пултаруллă агитаторсене уйăрса çирĕплетрĕмĕр. Пирĕн колхозри кашни бригада пĕрпĕрипе ăмăртса ĕçлет. Бригадăсем хушшинчи ăмăрту мĕнле пынине сӳтсе явса пыма колхозра кăтарту хăми турăмăр.

Тырă пĕтĕм лаптăк çинче пулса çитессе кĕтсе тăмарăмăр, уйрăм участоксем çинче суйласа вырма тытăнтăмăр. Тепĕр икĕ кунтан вара артель членĕсем тырпул пухса кĕртме массăллăн тытăнчĕç. Колхозниксем тухăçлă ĕçлетчĕр тесе, бригадăсенче пĕрлешӳллĕ столовăйсем турăмăр.

Тырпул пухса кĕртес ĕçĕн малтанхи итогĕсем çинчен колхоз правленийĕпе парторганизаци активпа пĕрле сӳтсе яврĕç. Унта çакă паллă пулчĕ: бригадăсем хушшинчи ăмăртура Е. Пучковский юлташ ертсе пыракан 3-мĕш бригада малта пырать. Ку бригада ĕçе тĕрĕс организациленĕ, вăхăтпа туллин усă курса ĕçлет. Çав вăхăтрах 1-мĕш бригада бригадирĕ Г. Петров юлташ тырпул пухса кĕртес ĕçĕн ответлăхне кирлĕ пек туйса илмен. Вăл, ĕçе тивĕçлипе организацилес вырăнне, уйрăм çынсем валли ниме тунă, ĕç вăйĕпе туртăм вăйне тырпул пухса кĕртес ĕçсенчен пăрса хăварнă. Çак йăнăша колхоз правленийĕ те асăрхаса илеймен. Вулав çурчĕ те культурăлла-массăлла ĕçе малтанхи кунсенче хире кусарман пулнă. Асăннă çитменлĕхсене çийĕнчех тӳрлетрĕмĕр.

Çакăн хыççăн пур бригадăсем те пĕр тикĕс ĕçлеме пуçларĕç, социализмла ăмăртăва ытларах вăйлатрĕç.

3-мĕш бригадăра партиллĕ-политикăлла ĕçе ытти бригадăрисенчен лайăхрах та витĕмлĕрех туса пыраççĕ. Кунта агитатор пулса М. Иванов коммунист ĕçлет. Вăл колхозниксем хушшинче тăтăшах политикăлла калаçусем иртерет, социализмла ăмăртăвăн итогĕсене куллен туса пырать.

Хĕрӳллĕ сăмахпа кăна мар, вăл хăйĕн пархатарлă ĕçĕпе те колхозниксене мала тухма хавхалантарса пырать. Иванов юлташ тырпул пухса кĕртнĕ çĕрте куллен хи нормăна 150 процент тата ытларах та тултарать. Халĕ ку бригадăри нумай колхозниксем нормăна чылай иртерсе тултарса ĕçлеççĕ. Бригада пуринчен малтан авăн çапма, государствăна тырă пама тытăнчĕ.

Çак бригадăри опыта пур бригадăсене те сарас тĕлĕшпе боевой листоксем кăларса ăнлантарса патăмăр, колхозниксем хушшинче калаçусем иртертĕмĕр. Çакăн хыççăн ытти бригадăсенчи колхозниксем те ĕç тухăçлăхне нумай ӳстерчĕç. Ыраша кĕске вăхăтра тата тирпейлĕ вырса пĕтерчĕç. Халĕ пур бригадăсем те суртырри выраççĕ.

Тырпул пухса кĕртме колхоза МТС механизаторĕсем вăйлăн пулăшаççĕ. Колхозра самоходнăй комбайн ĕçлет. Комбайнпа тухăçлă ĕçлеме мĕн кирлине йăлтах турăмăр. Васильева комбайнер сменăри нормăна яланах иртерсе тултарать. Комбайнпа вырнă участоксем çинчен гектартан 100—120-шер пăт ыраш пухса илтĕмĕр.

Пирĕн колхозниксем государство умĕнчи тивĕçе яланах мала хураççĕ. Авăн çапма тата государствăна тырă пама вырма тухсан виç-тăватă кунтанах тытăнтăмăр. Государствăна çĕнĕ тырă парса, Выла пристанĕнчи хатĕрлев пунктĕнче пĕррем
ĕш квитанци илтĕмĕр. Хатĕрлев пунктне куллен пĕр автомашинăпа тата вунă лавпа тырă леçсе тăтăмăр. Автомашина кунне 3—4-шар рейс тăвать. Колхоз тырă памалли графика икĕ-виçĕ пилĕккунлăхшăн малалла тултарса пырать. Ыраш памалли плана тултартăмăр, кĕçех суртыррисем пама тытăнатпăр. Çав вăхăтрах акма кирлĕ чухлĕ ыраш вăрлăхĕ хатĕрлерĕмĕр.

Колхозниксем хушшинчи политикăлла агитацие куллен вăйлатса, витĕмлĕрех туса пыма тăрăшатпăр. Иртнĕ кунсенче кашни бригадăрах «Совет Союзĕнчи Коммунистсен партийĕ аллă çул тултарни çинчен» темăпа калаçусем иртертĕмĕр. Хальхи вăхăтра СССР Верховнăй Совет сессийĕн материалĕсене тата сессире Г. М. Маленков юлташ туса каланă сăмаха ăнлантаратпăр. Колхозниксем, пирĕн парти ĕççыннисен ырлăхĕшĕн куллен тăрăшнипе хавхаланса, малашне тата та пысăк хастарлăхпа ĕçлеме пулчĕç.

Çакна та палăртас килет. Колхоз правленийĕпе парторганизаци тырпул пухса кĕртес, государствăна тырă парас ĕçе ертсе пырассине коллективлăн туса пыраççĕ. Çакă вăл ĕçе паянхи задачăсем ыйтнă пек организацилеме, ытларах ӳсĕмсем тума май парать.

Пирĕн колхоз тырпул пухса кĕртес, государствăна тырă парас ĕçсенче районта малта пырать. Партиллĕ-политикăлла ĕçе тата колхозниксем хушшинчи социализмла ăмăртăва ытларах вăйлатса пырса, государствăна срокчен тырă парса татассишĕн, пĕтĕм ялхуçалăх ĕçĕсене районта пуринчен малтан вĕçлессишĕн кĕрешетпĕр.

Ф. ВАСИЛЬЕВ,
Хрущев ячĕпе тăракан колхозри парторганизаци секретарĕ.
Советски районĕ.

Районти хаçатсене пăхса тухни

Шкулсене вĕренӳ çулне хатĕрлес ĕçĕн айккинче

Парти организацийĕсем, Советсем, ĕççыннисем пулăшнипе республикăри шкулсем вĕренӳ çулне тĕплĕн хатĕрленеççĕ. Вĕсем çитес вĕренӳ çулĕнче Коммунистсен партийĕн XIX-мĕш съезчĕн директивисенче халăха вĕрентес ĕçе малалла лайăхлатас тĕлĕшпе палăртнă задачăсене ăнăçлă пурнăçлама кирлĕ условисем тăвас тĕлĕшпе хĕрсе ĕçлеççĕ.

Паллах ĕнтĕ, вĕренӳ çулне пур енчен те тĕплĕн хатĕрленесе кĕтсе илни пурне те çичĕ çул вĕрентес ĕçе пурнăçа кĕртмелли, вĕренӳ пахалăхне тата çӳлерех çĕклемелли пысăк хăпартмалли условисенчен пĕри пулса тăрать.

Пирĕн пичет çак ĕçрен пăрăнса тăма пултараймасть. Шкулсене çĕнĕ вĕренӳ çулне хатĕрлеме пулăшас ĕçре хаçат хăйĕн коллективла агитатор, коллективла пропагандист тата коллективла организатор рольне аплăн палăртма тивĕçлĕ. Анчах хăшпĕр районти хаçатсем, çак ĕçе хаклаймаççĕ-ха.

КПСС Чурачăк райкомĕ шкулсене çĕнĕ вĕренӳ çулне хатĕрлес тĕлĕшпе тумалли ĕçсем çинчен кăçалхи апрелĕн 29-мĕшĕнчех решени йышăннă пулнă. Анчах районти «Çĕнтерӳшĕн» хаçат (редакторĕ П. Павлов) хăйĕн страницисем çинче шкулсене çĕнĕ вĕренӳ çулне хатĕрлес ыйтусене майăн 31-мĕшĕччен тапратман.

Çав кун вара хаçат Кăшнăруйĕнчи сичĕ çул вĕренмелли шкул çĕнĕ вĕренӳ çулне хатĕрлеме тытăнни çинчен хăйĕн вулаканĕсене вунпĕр строкаллă заметкăпа пĕлтернĕ.

Июнĕн 4-мĕшĕнче хаçат «Çĕнĕ вĕренӳ çулне тĕплĕн хатĕрленер» ятлă умстатья пичетлет.

«Паян эпир шкулсене çĕнĕ вĕренӳ çулне хатĕрлес тĕлĕшпе Сĕрпӳ районĕнчи халăха вĕрентес ĕç работникĕсем, ял Совечĕсемпе колхоз председателĕсем тата обществăлла организацисен руководителĕсем пирĕн района ăмăртăва чĕнсе илнĕ социализмла обязательствăсене пичетлетпĕр»,—тет хаçат хăйĕн умстатьинче. Малалла вăл парти, совет тата профсоюз организацийĕсене шкулсене çĕнĕ вĕренӳ çулне пур енчен те тĕплĕн хатĕрлесе çитерес ĕçе активлăн хутшăнма чĕнет. «Сĕрпӳ районĕпе ăмăртса ĕçлесе мала тухассишĕн тăрăшар!»—тенĕ статьяра.

Хаçат шкулсене çĕнĕ вĕренӳ çулне хатĕрлес тĕлĕшпе икĕ район хушшинчи социализмла ăмăртăвăн организаторĕ пулса тăрĕ, вăл çак ăмăртура Чурачăк районне малти вырăна тухма çине тăрса пулăшĕ,—темелле пекчĕ малтанах.

Анчах хаçат икĕ район хушшинче пуçарса янă социализмла ăмăртăвăн организаторĕ пулмарĕ.

Июнĕн 4-мĕшĕ хыççăн 24 кун хушши (çак хушăра хаçатăн ултă номер пичетленсе тухнă) «Çĕнтерӳшĕн» хаçат шкулсене çĕнĕ вĕренӳ çулне хатĕрлесси районта мĕнле пыни çинчен асăнмарĕ те. Июнĕн 28-мĕшĕнче, июлĕн 5, 12 тата 26-мĕшĕсенче тухнă номерсенче хаçат вĕренӳ çулне хатĕрленни çинчен пĕрер пĕчĕк заметка пичетлесе кăларчĕ.

Анчах июнĕн 4-мĕшĕнче Сĕрпӳ районĕ Чурачăк районне социализмла ăмăртăва чĕнни çинчен пĕлтернĕ хыççăн, хаçат паян кунччен çав ăмăрту пирки пачах асăнмасть. Сĕрпӳ районĕнчи ĕççыннисем шкулсене çĕнĕ вĕренӳ çулне хатĕрлес тĕлĕшпе социализмла ăмăртăва чĕннине Чурачăк районĕнчи ĕççыннисем йышăннă-и е йышăнман—вулакан хаçат страницисенче çак ыйту çине ответ тупаймасть.

Хаçат июлĕн 5-мĕшĕнче тухнă номерĕнче район Совечĕн черетлĕ виççĕмĕш сессийĕ пулса иртни çинчен информаци пичетлесе кăларчĕ. Сесси иртнĕ çулти вĕренӳ çулĕн итогĕсем тата çĕнĕ вĕренӳ çулне хатĕрленес ĕçри задачăсем çинчен сӳтсе явнă. Анчах кунта çакна каласа хăвармасăр иртсе каймá çук. Хаçат вĕренӳ çулне хатĕрленесси çинчен критикăлла пĕр статья е заметка та пичетлесе кăларман, район Совечĕн сессийĕ çинчен пичетленĕ информацире те критикăран пăрăнса иртсе каять. Ĕçри çитменлĕхсене палăртса, хаçат никама та критиклемест, çитменлĕхсемшĕн айăплă пĕр работника та тĕкĕнмест.

«1953—54 вĕренӳ çулне хатĕрленес ĕç районта питех те çителĕксĕр пырать. Иртнĕ вĕренӳ çулĕнчи пысăк çитменлĕхсене шута илмен шкулсен руководителĕсемпе ял Совечĕсен председателĕсем кăçал та пур-ха»,— тесе çырать хаçат.

Хăш шкулсен руководителĕсем? Хăш ял Совет председателĕсем? Камсем вĕсем? Çак ыйтусене хирĕç хаçатра ответ тупма çук.

Малалла хаçат çапла çырать:

«Хăшпĕр шкулсен руководителĕсемпе ял Совечĕсен председателĕсем шкул çурчĕсене юсас е çĕнĕрен тăвас ĕçсене питĕ вăраха яраççĕ».

Каллех пĕр шкула та тата пĕр ял Советне те тĕкĕнмен, шкул директорĕсемпе ял Совет председателĕсен хушамачĕсене асăнман.

«Çĕнтерӳшĕн» хаçат критикăна хисеплемест, критикăна сарасси çинчен шухăшламасть. Çав хушăрах район çĕнĕ вĕренӳ çулне хатĕрлевес тĕлĕшпе чăтма çук кая юлса пырать. Ултă шкула тĕплĕн юсама палăртнă, халĕ иккĕшне кăна юсама тытăннă. Ытти шкулсенчен çиччĕшне кăна юсаса çитернĕ. Районти 31 шкултан çиччĕшĕнче вутă пĕр кубометр та çук-ха. Учительсем валли турттарса кăлармалли 1.253 кубометр вутăран 280 кубометрне кăна турттарса кăларнă.

Чурачăк районĕнчи ял Совечĕсенчен нумайăшĕ вĕренӳ çулне хатĕрлеме кирлĕ укçа-тенке уйăрса памаççĕ. Ял Совечĕсен бюджечĕпе шкулсем валли вĕренӳре кирлĕ хатĕрсем тата кĕнекесем илме 7.600 тенкĕ расходлама пăхнă пулсан, 199 тенкĕ кăна расходланă.

«Çĕнтерӳшĕн» хаçат çак çитменлĕхсене асăрхамасть, вĕсенчен пăрăнса иртсе каять.

Вĕренӳ çулĕ пуçланиччен хаçат хăйĕн йăнăшне кăшт та пулин тӳрлетме пултарать. Хаçатăн, вĕренӳ çулне хатĕрленес ĕçри паха тĕслĕхсене çутатса пынипе пĕрлех, çак ĕçри çитменлĕхсене çивĕччĕн критиклемелле, çитменлĕхсене хăвăрт пĕтерме пулăшмалла.

Тимĕр-тăмăр пухаççĕ

КӲКЕÇ. Районти Чапаев ячĕпе, Фрунзе ячĕпе тăракан колхоз членĕсем тăваттшар тонна тимĕр-тăмăр пухса «Главвторчермет» кантурне леçсе пачĕç.

Çавăн пекех Сĕнтĕр районĕнчи 1905-мĕш çулхи революци ячĕпе тăракан, Ишлей районĕнчи Карл Маркс ячĕпе тăракан колхоз членĕсем тимĕр-тăмăр пухас тĕлĕшпе лайăх ĕçлеççĕ. Нумаях пулмасть вĕсем 4.800-шер килограмм тимĕр-тăмăр пухса государствăна пачĕç.

Тимĕр-тăмăр пухас ĕç ытти колхозсенче те ăнăçлă пырать.

СССР Ют çĕршыв Ĕçĕсен Министерствинче

Совет Союзĕнче тухакан хаçатсенче пĕлтерни ĕнтĕ, июлĕн 31-мĕшĕнче Совет Правительстви Пĕрлешӳллĕ Штатсен Правительствине нота ярса панă, унта кăçалхи июлĕн 27-мĕшĕнче Америкăн 4 истребителĕ Совет Союзĕн пассажирсем лартса çӳрекен «ИЛ-12» йышши самолечĕ çине Китай Халăх Республикин территорийĕнче вăрă-хурахла тапăннине хирĕç татăклăн протест панă. Самолет тапăннипе пула Совет Союзĕн 21 гражданинĕ тата самолет пĕтнĕ пулнă.

Августăн 1-мĕшĕнче США-н Мускаври Посольстви США Правительстви хушнипе çак ыйту тăрăх СССР Ют çĕршыв Ĕçĕсен Министерствине ответлă нота ярса панă. Çакна май августăн 11-мĕшĕнче СССР Ют çĕршыв Ĕçĕсен Министрĕн Заместителĕ А. А. Громыко США посолне Ч. Болен господина йышăннă, ăна çакăн пек нота панă:

«Советлă Социализмлă Республикăсен Союзĕн Правительстви, Америкăри Пĕрлешӳллĕ Штатсен Правительстви 1953 çулхи августăн 1-мĕшĕнче ярса панă нотăна илни çинчен пĕлтерсе, çапла калама кирлĕ тесе шутлать.

Совет Правительстви июлĕн 31-мĕшĕнче ярса панă нотăра çапла пĕлтернĕччĕ: кăçалхи июлĕн 27-мĕшĕнче Китай Халăх Республикин çĕршывне пырса кĕнĕ Америкăн тăватă истребителĕ вырăнти вăхăтпа 12 сехет те 28 минутра (Мускав вăхăчĕпе 6 сехет те 28 минутра) Порт-Артуртан Владивостока палăртнă çулпа ялан вĕçсе çӳрекен «ИЛ-12» йышши пассажирсем лартса çӳрекен совет самолечĕ çине Китай территорийĕнче тапăннă, ăна персе ӳкернĕ. Совет Союзĕн пассажирсем лартса çӳрекен хĕçпăшалсăр самолечĕ çине Америка истребителĕсем Китайпа Корея чиккинчен 110 километртра тăракан вырăнта, Китайри Хуадянь хули районĕнче тапăннă. Çав вырăнта Порт-Артуртан Владивостока ялан вĕçсе çӳремелли авиаци линийĕ иртсе пырать, çак çул тăрăх пассажирсем лартса çӳрекен совет самолечĕсем темиçе çул хушши вĕçсе çӳреççĕ ĕнтĕ. Совет самолечĕ çине Америка истребителĕсем тапăннă вăхăтра унăн координачĕ 43° 5′ çурçĕр широти тата 127° 45′ хĕвелтухăç долготи пулнă.

Америка истребителĕсем совет самолечĕ çине тапăнни тата çакăн пек тапăннипе самолет пĕтни çинчен пĕлтернине илнĕ хыççăн, Хуадянь районне çийĕнчех СССР Граждански Сывлăш флочĕн Главнăй Управленийĕн ятарласа уйăрнă комиссине совет самолечĕ пĕтнипе çыхăнса тăракан ĕçсем мĕнрен килнине тĕрĕслесе тухма кăларса янă. Комисси 15 пассажирăн виллине тата экипаж членĕсен 6 виллине, çавăн пекех çĕмĕрĕлнĕ самолетăн ванчăкĕсене тупнă. Комисси тĕрĕслесе пăхни çакна кăтартнă: 6 виле çинче пульăсемпе тата осколоксемпе амантнă вырăнсем пур, çĕмĕрĕлнĕ самолета 19 çĕртен пульăсемпе персе шăтарнă. Парашютсем тата самолет çинче пулнă ытти япаласем çинче те пульăсем шăтарса тухнă вырăнсем пур. Комисси, кунсăр пуçне, Америка истребителĕсем Совет Союзĕн пассажирсем лартса çӳрекен самолечĕ çине тапăннине курнă вырăнти Китай çыннисенчен ыйтса пĕлнĕ. Вĕсем Совет Правительстви июлĕн 31-мĕшĕнче панă нотăра çырса кăтартнă фактсене пĕтĕмпех çирĕплетнĕ.

США Правительстви кăçалхи августăн 1-мĕшĕнче панă хăйĕн нотинче Америка истребителĕсем июлĕн 27-мĕшĕнче вырăнти вăхăтпа 12 сехет те 25 минутра «ИЛ-12» йышши самолет çине тапăннине, тапăннă вăхăт совет нотинче кăтартнă вăхăтпа пĕр пек илсе тухнине йышăнать. Çакăнта кăтартнă пек тапăннипе «ИЛ-12» самолета персе ӳкернĕ. Анчах, çав вăхăтрах, США Правительстви Америка истребителĕсем «ИЛ-12» самолет çине Китай территорийĕнче мар, Корея территорийĕнче, Ялуцзян юханшывĕнчен 8 мильăна яхăн вырăнта—координатпа шутласан—41° 38′ çурçĕр широти тата 126° 55′ хĕвелтухăç долготи пулнă вырăнта тапăннă пек кăтартма тăхать. Вăл тĕрĕс илсе кăтартнă фактсене пăхмасăр çавăн пек калать. Америка истребителĕсем Совет Союзĕн пассажирсем илсе çӳрекен самолечĕ çине тĕрĕссипе илсен, США нотинче кăтартнă вырăнта мар, çӳлте илсе кăтартнă пек координатсем 43°5′ çурçĕр широти тата 127° 45′ хĕвелтухăç долготи пулнă вырăнта тапăннă. Çак вырăн вăл нотăра кăтартнă пек Корея территорийĕнче Ялуцзян юханшывĕнчен 8 мильăра мар, Китай территорийĕнче, нотăра кăтартнă вырăнтан çурçĕр-хĕвелтухăçĕнче 170 километртра пулать.

Çапла ĕнтĕ, США Правительстви нотинче Америка истребителĕсем Совет Союзĕн пассажирсем илсе çӳрекен самолечĕ çине тапăннă вăхăта тĕрĕс кăтартнă, анчах тапăннă вырăна тĕрĕс мар кăтартнă. Америка истребителĕсем Совет Союзĕн пассажирсем илсе çӳрекен самолечĕ çине тапăннă вырăн пирки США Правительствине йăнăш пĕлтернĕ пулмалла.

Çӳлте каланисене шута илсе, Совет правительстви июлĕн 31-мĕшĕнче панă нотăра Америка çар самолечĕсем Совет Союзĕн пассажирсем илсе çӳрекен хĕçпăшалсăр «ИЛ-12» самолечĕ çине вăрă-хурахла тапăннă пирки татăклăн протестленине тепĕр хут çирĕплетет, çак ĕçшĕн айăплă çынсене хытă наказани пама, çавăн пекех тата Америка çар командованийĕ енчен малашне çакнашкал айăплă ĕçсем ан пулччăр тесе мерăсем йышăнма калать.

Çакăнпа пĕр вăхăтрах Совет правительстви асăннă 21 совет гражданинĕ тата «ИЛ-12» самолет пĕтнĕ май Совет Союзĕсиен курнăшăн США Правительствин укçа тӳлемелли çинчен пĕлтерет. Мĕн чухлĕ сиен курнине çак нота çумне Хушса çырнинче кăтартса панă».

А. А. Громыко çавăн пекех тата Ч. Болен господина нота çумне Хушса çырнине панă. Унта совет гражданĕсем тата самолет пĕтнĕ май Совет Союзĕ тӳснĕ сиеншĕн мĕн чухлĕ компенсаци тӳлемеллине кăтартса панă. Пĕтĕмпе США-н Совет Союзне 7.445.800 тенкĕ е 1.861.450 доллар тӳлемелле. Ку шута çак тăваксем кĕреççĕ:

вилнĕ пассажирсемпе самолет экипажĕн членĕсен çемьисене пĕр вăхăтлăха пособи пама—420.000 тенкĕ;

вилнисен çул тултарман ачисемпе ватă ашшĕ-амăшĕсене пенси тӳлесе тăма — 5.670.000 тенкĕ;

вилнĕ çынсене пытарассипе тата вĕсен ӳчĕсене турттарса каяссипе çыхăнса тăракан расходсем—315.000 тенкĕ;

вилнĕ çынсен пурлăхĕ пĕтнĕшĕн — 84.000 тенкĕ;

«ИЛ-12» самолет хакĕ 956.800 тенкĕ.

Ч. Болен господин асăннă нотăна хăйĕн Правительствине ярса парасси çинчен пĕлтернĕ.

Контроль правипе усă курасси çинчен

Елчĕк районĕнчи Ворошилов ячĕпе тăракан колхозри парторганизаци опытĕнчен

Ялхуçалăхне малалла аталантарас тĕлĕшпе тăракан тĕп задачăсене пурнăçлас ĕçре колхозсенчи пуçламăш парторганизацисем пысăк вырăн йышăнса тăраççĕ. Пуçламăш парторганизацисен коммунистсен авангардлă рольне вăйлатса, вĕсен ответлăхне ӳстерсе пымалла. Кашни коммунист хăйĕн партипе государство умĕнчи тивĕçне яланах асра тытса ĕçлетĕр, хăйĕн примерĕпе партире тăман массăсене хавхалантарса пытăр.

Ку тĕлĕшпе пирĕн республикăри Елчĕк районĕнчи Ворошилов ячĕпе тăракан колхозри пуçламăш парторганизаци пысăк опыт пухрĕ. Парторганизацине ӳнти коммунистсем КПСС Уставне тĕплĕн пурнăçласа пыма тăрăшаççĕ.

Ворошилов ячĕпе тăракан колхоз «КИМ» колхозпа пĕрлешрĕ. Çапла вара ку колхозсенчи парторганизацисем те пĕрлешсе пысăкланчĕç. Ворошилов ячĕпе тăракан колхозри парторганизаци халĕ 45 коммуниста пĕрлештерсе тăрать. Парторганизацие ертсе пыма 9 çынтан бюро тунă. Бюро членĕсем ĕçĕн уйрăм участокĕсемшĕн ответлă пулса тăраççĕ.

Партеорганизацири коммунистсенчен 38 çын колхоз производствине тӳрремĕнех хутшăнса ĕçлет. Вĕсене пурне те ответлă участоксене уйăрса лартнă. Коммунистсем пурте обществăлла хуçалăха çирĕплетессишĕн пыракан кĕрешӳре партире тăман колхозниксемпе колхозницăсене лайăх тĕслĕхсем кăтартаççĕ. Кăна, сăмахран, çакăн пек тĕслĕхе те çирĕплетсе пама пулать. Иртнĕ çулта кашни ĕçлеме пултаракан колхозник вăтамран 370 ĕçкунĕ тунă. Çав хушăрах рядовой колхозник пулса ĕçлекен коммунистсем 330-тан пуçласа 492 ĕçкунĕ таран тунă.

Коммунистсем обществăлла-политикăлла ĕçсене те активлăн хутшăнаççĕ, ĕççыннисене партипе правительство решенийĕсене ăнлантарса парас тата вĕсене пурнăçласа пыма колхозниксен массисене мобилизацилес тĕлĕшпе тăрăшса ĕçлеççĕ.

Коммунистсем производствăра малта пырас политикăлла рольне ӳстерни, колхозри мĕнпур участоксенчи ĕçсене тĕплĕн пĕлсе тăни парторганизацине партире тăман массăсем хушшинчи çыхăнăва çирĕплетме пулăшать, правлени ĕçне лайăхрах тĕрĕслесе тăма май парать. Çапла вара пуçламăш парторганизаци правление колхоз ĕçне, бригадăсемпе фермăсен тата участоксен ĕçĕсене тĕрĕс ертсе пыма пулăшать.

Правлени ĕçне тĕрĕслесе тăрас тĕлĕшпе парторганизаци тĕрлĕ майсемпе усă курать. Парти пухăвĕсемпе бюро ларăвĕсенче ертсе пыракан работниксен — правлени председателĕн, бригадирсен, ферма заведующийĕсен тата ытти работниксен отчечĕсене итлеççĕ. Кун пек пухуçенче тата бюро ларăвĕсенче партире тăман активистсем те пулаççĕ.

Правлени ĕçĕсем çинчен хатĕрлекен отчетсене, производство планĕсене тата приходпа расход сметисене колхозниксен пухăвĕсене сӳтсе явма лартиччен малтан парти пухăвĕсенче пăхса тухаççĕ. Коммунистсем ун пек ыйтусене активлăн сӳтсе яваççĕ, ĕç çине критикăллăн пăхаççĕ, çитменлĕхсемпе йăнăшсене пĕтермелли майсене тĕплĕн кăтартса параççĕ. Парторганизаци палăртнă çитменлĕхсене пĕтерес тĕлĕшпе çийĕнчех тивĕçлĕ мерăсем йышăнать.

Правленипе ытти ответлă работниксен отчечĕсене итлесси—пысăк та кирлĕ ĕç. Анчах та контроль правипе усă курас тени çакна кăна пĕлтермест. Парторганизаци бюровĕ правлени ĕçне тĕрĕслес тĕлĕшпе мĕнпур коммунистсен активлăхне ӳстерсе пырать. Бюро коммунистсене бригадăсенчи, фермăсенчи тата ытти участоксенчи ĕçе тĕрĕслеме поручениĕсем парать. Çакăн пек ĕçсене парторганизаци партире тăман актива та хутшăнтарать. Партбюро уйрăм участоксенчи ĕçсем мĕнле пынине тĕрĕслес ĕçе парти пухăвĕсемпе бюро ларăвĕсем пулас умĕн кăна мар, куллен-кун, тăтăшах туса пырать.

Сăмахран, парти членĕ колхозница Н. Васильева юлташ пĕрремĕш уй-хир бригадинче çакăн пек тĕрĕслӳсем туса иртернĕ: кăçалхи январь уйăхĕнче — минеральнăй удобренисене мĕнле майпа сыхласа усранине, апрельте — лашасене мĕнле пăхнине, май уйăхĕнче — кун йĕркине мĕнле тытса пынине, июньре — лаша витисенчи тасалăх правилисене мĕнле пурнăçласа пынине тĕрĕсленĕ.

Рядовой колхозник Емельянов юлташ иккĕмĕш уй-хир бригадинче ялхуçалăх машинисене мĕнле усранине икĕ хутчен тĕрĕсленĕ. Библиотекарь В. Портнов, агроном Е. Васильева, рядовой колхозник М. Сапожников юлташсем уй-хир тата пахча çимĕç бригадисенчи колхозниксем ĕçе мĕнле хутшăннине тĕрĕслесе иртернĕ.

Партбюро пĕр-пĕр участокри ĕçе тĕрĕслеме ытти çĕрте ĕçлекенсене ытларах хутшăнтарать. Сăмахран, 5-мĕш уй-хир бригадин бригадирĕ В. Дерçунов юлташ сысна ферминче ĕçсем мĕнле пулса пынине тĕрĕсленĕ. Тĕрĕслӳ итогĕсене партбюро хăйĕн ларăвĕнче сӳтсе явнă. Кун пек тĕслĕхсем ытти çĕрте те пур. Сысна фермин заведующийĕ Н. Иванов юлташ иккĕмĕш уй-хир бригадинче лаша хатĕрĕсемпе мĕнле усă курнине тĕрĕсленĕ. Пушара хирĕç кĕрешекен ирĕклĕ общество начальникĕ Самаков юлташ бригадăсенче тислĕк, кĕл мĕнле усранине тата лартнă йывăçсене мĕнле сыхланине тĕрĕсленĕ.

Тĕрĕслесе тупнă çитменлĕхсем çинчен парторганизаци правление пĕлтерет. Анчах парторганизаци правлени умне ыйту лартнипех ĕçе вĕçлемест, палăртнă йăнăшсемпе çитменлĕхсене правлени мĕнле майпа пĕтерсе пынине тĕрĕслесе тăрать, çитменлĕхсене пĕтертерет.

Хăшпĕр пуçламăш парторганизацисен руководителĕсем коммунистсене поручениĕсем тупса параймасăр «аптăраса тăраççĕ», агитацилле-массăлла ĕç тума, боевой листоксемпе хаçатсем кăларма кăна поручениĕсем параççĕ. Ворошилов ячĕпе тăракан колхозри парторганизацире кун пек мар. Парторганизаци кашни коммуниста поручени парать, вĕсен ĕçне тĕрĕслесе тăрать.

Коммунистсен активлăхĕпе производствăра малта пырас ролĕ вăйланнă май парторганизацин, ĕççыннисем хушшинчи авторитечĕ те ӳссе пырать. Пуçламăш парторганизаци мĕнпур колхозниксемпе колхозницăсен ыйтăвĕсене тивĕçтерме тăрăшать. Çавăнпа та ĕнтĕ ăна колхозниксен масси чăннипех хисеплет. Колхозниксем партбюропа пысăк çыхăну тытаççĕ, хăйсен шухăш-кăмăлĕсене каласа параççĕ, çитменлĕхсем çинчен пĕлтереççĕ, йăнăшсемпе çитменлĕхсене пĕтермелли майсем çинчен каласа параççĕ. Çакă вара партбюрона тĕрĕслӳ ĕçне тата ытларах вăйлатма пулăшать.

Колхозница Ягудина юлташ Иванов счетовод хăйне хăй мăн кăмăллăн тыткалани çинчен партбюрона пĕлтернĕ. Иванов юлташ ĕçпе пыракан çынсемпе хирĕçкеленĕ, Ягудина юлташа кирлĕ справкăна памасăр тăнă. Партбюро Иванов юлташăн çитменлĕхĕсем çинчен правлени ларăвĕнче сӳтсе явма сĕнӳ панă. Правлени Иванов юлташа çитменлĕхсем тунăшăн хытă асăрхаттарнă, ĕçе лайăхлатма хушнă. Партбюро кун хыççăн вара правлени решенийĕ мĕнле пурнăçланса пынине тĕрĕслесе тăнă.

Смирновăпа Демидова колхозницăсен лайăх ĕçленĕшĕн хушса тӳлемелли йĕрке тăрăх тырпул илмелле пулнă. Анчах та правленири хăшпĕр работниксем вĕсене памасăр тăнă. Смирновăпа Демидова юлташсем çак йĕркесĕрлĕх çинчен партбюрона пĕлтернĕ. Кун пирки те правлени тивĕçлĕ мерăсем йышăннă.

Тепĕр тĕслĕх илер. Колхозри почтальон Иванова юлташ хăйĕн ĕçне кирлĕ пек туса пыман пулнă. Вăл колхозниксене вăхăтра хаçат-журнал леçсе паман. Колхозник Селиванов юлташ çакăн çинчен партбюрона пĕлтернĕ. Партбюро сийĕнчех Иванова почтальон çинчен правлени умне ыйту тăратнă. Правлени Иванова юлташа ĕçрен хăтарнă, ун вырăнне урăх, пултаруллă колхозника уйăрнă. Партбюро Сорокин колхозник ыйтăвне те тивĕçтернĕ.

Артель членĕсем партбюрона тĕрлĕ ыйтусемпе пыраççĕ. Вĕсем радио, бригадăсенчи хĕрлĕ кĕтес ĕçне лайăхлатмалли майсем çинчен каласа параççĕ, политикăлла ыйтусемпе интересленеççĕ, правлени ĕçне лайăхлатса пымалли майсене палăртаççĕ. Массăсемпе тачă çыхăну тытни парторганизацие мĕнпур ĕçе лайăх пĕлсе тăма, çитменлĕхсене çийĕнчех пĕтерсе пыма пулăшать.

Правлени—колхозниксен масси суйласа лартнă исполнительнăй орган. Вăл артель членĕсем умĕнче мĕнпур ĕçшĕн ответ тытать. Правленин ертсе пырас рольне тăтăшах ӳстермелле. Колхозри парторганизаци кулленхи ĕçсене хăй тĕллĕн мар, правлени урлă туса пыма тăрăшать, унăн авторитетне ӳстерсе пырать.

Пуçламăш парторганизаци хăйĕн ĕçĕсене ялхуçалăхĕнчи тĕп задачăсене пурнăçлас тĕллевпе тăвать, ку тĕлĕшпе правление пысăк пулăшу парать.

Правление Социализмла Ĕç Геройĕ В. В. Зайцев юлташ председатель пулса ертсе пырать. Вăл парторганизаци паракан пулăшупа пĕлсе усă курать. Председатель ертсе пырас ĕçе пĕччен мар, правлени членĕсемпе тачă çыхăнса тăвать. Правлени 9 çынтан тăрать. Вĕсенчен тăваттăшĕ—коммунистсем. Правлени членĕсене уйрăм ĕçсем валеçсе тухнă. Сăмахран, председатель пĕтĕм ĕçсене ертсе пырать. Правлени членĕ П. Сорокин юлташ хушма хуçалăхсемшĕн ответлă, З. Царев юлташ—тырпул культурисене пăхас енĕпе, А. Петрова юлташ—техникăлла культурăсем енĕпе, Е. Мясников юлташ — складсенчи пурлăха упрас енĕпе, Железов юлташ—обществăлла выльăх-чĕрлĕх ĕрчетес енĕпе, Гермаков юлташ—колхозниксен пурнăçпа йăла условийĕсене лайăхлатас енĕпе ответлă пулса тăраççĕ.

Пуçламăш парторганизацийĕпе правлени колхоза коллективлăн ертсе пыраççĕ, шалти демократи йĕркине пăхăнса ĕçлеççĕ. Колхозра пĕрлехи пухусемпе правлени ларăвĕсене вăхăтра ирттереççĕ. Парторганизаци пуçарнипе производствăлла канашлусем те тăтăшах пулаççĕ. Производствăлла канашлусенче актив йышлă пулать. Унта иртнĕ вăхăтри итогсене пăхса тухаççĕ, çитес тапхăрти ĕçсене тата вĕсене пурнăçламалли майсене палăртаççĕ.

Парторганизаци колхоз ĕçне активлă хутшăнни, контроль правипе туллин усă курни артеле хуçалăхпа организаци енчен тĕреклеме пулăшать. Колхоз çултан-çул пысăк ӳсĕмсем тăвать, тырпулпа выльăх-чĕрлĕх тухăçлăхне ӳстерет.

Иртнĕ çулта Ворошилов ячĕпе тăракан колхоз кашни гектартан вăтам шутпа 20,5 центнер тырпул пухса кĕртнĕ. Коммунист А. Михайловский юлташ ертсе пыракан бригада гектар пуçне 26-шар центнер тулă, 28-шар центнер сĕлĕ туса илнĕ. Ытти тырпулсен тухăçлăхĕ те пысăк. Колхоз çураки ĕçĕсене кĕске срокра тата пысăк пахалăхпа иртерчĕ. Артель членĕсем кăçал тата вăйлăрах тырпул ӳстерчĕç, халĕ вĕсем тырпула тирпейлĕн пухса кĕртеççĕ. Выльăх-чĕрлĕх тухăçлăхĕ куллен ӳссе пырать.

Колхоз тырпулпа выльăх-чĕрлĕхрен пысăк тупăш илет. Иртнĕ çулта артель 1.781.370 тенкĕ тупăш илнĕ. Колхозри пайланман фонд 3 миллион тенкĕрен иртет. Строительство ĕçĕ вăйланнăçемĕн вăйланать, машинăсен паркĕ ӳсет. Колхоз ГЭС, 8 автомашина тытать. Радиоузел тунă. Кăçал кунта çĕнĕрен сысна вити, силос хывмалли башня тăваççĕ, 175 пуç вырнаçмалăх ĕне вити туса пĕтереççĕ. Ĕне витине водопровод кĕртеççĕ, выльăхсене шăварма автомат тăваççĕ. Артель членĕсем тулăх та культурăллă пурăнаççĕ.

Çак ӳсĕмсене тăвас ĕçре колхозри парторганизаци хăйĕн рольне ăван палăртса пычĕ. КПСС Уставĕ хушнисене пурнăçласа, пуçламăш парторганизаци коммунистсен ĕçри ответлăхĕпе кĕрешӳри пултарулăхне ӳстерсе пырать, артель хуçалăхне малалла тĕреклетсе пырассишĕн кĕрешет, политикăлла-массăлла ĕçе вăйлатать.

Г. ТЕРНОВСКИЙ,
КПСС обкомĕн инструкторĕ.

Чăваш АССР Министрĕсен Совечĕнче

ПРОМЫСЛА КООПЕРАЦИЙĔН АРТЕЛĔСЕМПЕ ИНВАЛИДСЕН КООПЕРАЦИЙĔН АРТЕЛĔСЕМ 1953 ÇУЛХИ II-МĔШ КВАРТАЛТА СОЦИАЛИЗМЛА ĂМĂРТСА ĔÇЛЕНИН ИТОГĔСЕМ ÇИНЧЕН

Промысла кооперацийĕпе инвалидсен кооперацийĕн артелĕсем 1953 çулхи иккĕмĕш кварталта социализмла ăмăртса ĕçлении итогĕсене пăхса тухса, Чăваш АССР Министрĕсен Совечĕ çапла йышăннă:

ПРОМКООПЕРАЦИ АРТЕЛĔСЕМ ЕНĔПЕ

Чăваш АССР Министрĕсен Совечĕн куçса çӳрекен Хĕрлĕ ялавне Шупашкарти «Культура» артельне памалла тунă (правлени председателĕ Моисеев юлташ). Артель иккĕмĕш кварталта продукци туса кăлармалли плана 140,4 процент тата çирĕплетнĕ ассортимент тăрăх тултарнă, накоплени тумалли плана 32 пин тенкĕ, ĕç тухăçлăхне ӳстермелли плана 16,6 процент ирттерсе тултарнă, социализмла ăмăртăвăн ытти условийĕсене те пурнăçланă.

Шупашкарти «Победа», «Кожупряжь» артелĕсем лайăх ĕçленине палăртнă.

ВĂРМАН ПРОМЫСЛА КООПЕРАЦИЙĔН АРТЕЛĔСЕМ ЕНĔПЕ

Чăваш АССР Министрĕсен Совечĕн куçса çӳрекен Хĕрлĕ ялавне Шупашкарти Куйбышев ячĕпе тăракан вăрман промысла артельне памалла тунă (правлени председателĕн ĕçĕсене туса пыраканĕ Ефремов юлташ). Артель иккĕмĕш кварталта продукци туса кăлармалли плана 152,9 процент тата çирĕплетнĕ ассортимент тăрăх тултарнă, ĕç тухăçлăхне ӳстермелли плана 19,4 процент, продукцин хăйне ларакан хакне йӳнетмелли плана 33,3 процент тата ваккăн суту-илӳ тумалли плана 5,3 процент ирттерсе тултарнă, социализмла ăмăртăвăн ытти условийĕсене те пурнăçланă.

Канашри «1-ое Мая», Шупашкар районĕнчи «XXIII годовщина Октября» артельсем лайăх ĕçленине палăртнă.

ИНВАЛИДСЕН КООПЕРАЦИЙĔН АРТЕЛĔСЕМ ЕНĔПЕ

Чăваш АССР Министрĕсен Совечĕн куçса çӳрекен Хĕрлĕ ялавне инвалидсен Вăрнарти «Трудовик» артелĕнчех хăвармалла тунă (правлени председателĕ Цветков юлташ). Артель иккĕмĕш кварталта продукци туса кăлармалли плана 137 процент тата çирĕплетнĕ ассортимент тăрăх тултарнă, ĕç тухăçлăхне ӳстермелли плана 2,7 процент, продукцин хăйне ларакан хакне йӳнетмелли плана 10 процент ирттерсе тултарнă, социализмла ăмăртăвăн ытти условийĕсене те пурнăçланă.

Инвалидсен Шупашкарти «Волга» артелĕ лайăх ĕçленине палăртнă.

Вăрнарти зооветтехникумра

ВĂРНАР. Зооветтехнукумран вĕренсе тухакансем çак кунсенче государство экзаменĕсем тытса пĕтерчĕç. Нумай студентсем лайăх паллăсем илнĕ. Альберт Якушев комсомолец техникумран пур предметсемпе те «отлично» паллăсем илсе вĕренсе тухнă.

Техникумăн зоотехника тата ветеринари уйрăмĕсенчен кăçал 48 çын вĕренсе тухнă. Çамрăк специалистсем Урала тата Чăваш, Тутар республикисене ĕçлеме каяççĕ.

Зооветтехникума кăçал çĕнĕрен 60 çын вĕренме илмелле. Техникума вĕренме илме ыйтса, Чăваш, Мордва республикисенчен тата Горький облаçĕнчен 620 çын заявлени панă.

Халĕ техникума вĕренме кĕмелли экзаменсем пыраççĕ.

П. ТИХОНОВ.

Государствăна тырă памалли плана срокчен тултарса, Тăван çĕршыв вăй-хăватне тата ытларах çирĕплетер!

* * *

Виçĕ республика ăмăртăвĕ

Колхозсемпе МТС-сем ялхуçалăх ĕçĕсен планне августăн 10-мĕшĕ тĕлне тултарнă (процентпа)

	Мордва АССР-ĕ	Мари АССР-ĕ	Чăваш АССР-ĕ
Кĕрхи тырăсем тата çуртрисем пухса кĕртнĕ	42,1	47,1	53,5
Вăл шутран комбайнсемпе	31,5	28,3	29,5
Капана хывнă	60,2	23,3	46,7
Авăн çапнă	67,2	36,2	30,4
Йĕтĕн татнă	—	33,9	11,1
Вăрлăхлăх хăварнă нумай çул ӳсекен курăксем çулса пухнă	10,5	4,5	11,8
Силослăх культурăсене çулса пухнă	46,9	15,0	67,8
Силос хывнă	45,4	37,3	39,7
Утă хатĕрленĕ	—	69,7	83,5
Тракторсемпе тумалли ĕçсен çулталăкри планне тултарнă	56,6	56,5	55,3
Кĕрхи тырăсем акнă	—	29,8	3,9
Государствăна тырă памалли 1953 çулхи плана тултарнă	1-мĕш вырăн	2-мĕш вырăн	3-мĕш вырăн

Пĕрремĕш тивĕçе срокчен пурнăçларăмăр

Пирĕн колхоз членĕсем пур ĕçе те вăхăтра тата тĕплĕ тăваççĕ. Уйрăмах вĕсем тырпул пухса кĕртнĕ çĕрте питĕ типтерлĕ ĕçлеççĕ, кашни пĕрчĕ тырра пухса кĕртме тăрăшаççĕ.

Колхозăн кăçал 325 гектар кĕрхи тырăсем пухса кĕртмелле. Çак тырпула хăвăртрах пухса кĕртме мĕн кирлине эпир йăлтах турăмăр. Уйрăмах МТС машинисемпе тата хамăр колхозри машинăсемпе лайăх усă куратпăр. В. Токсубаевпа А. Шмелев механизаторсем самоходнăй комбайнсемпе 200 гектар ытла ыраш тата кĕрхи тулă вырчĕç. Колхозниксемпе механизаторсем хастарлă ĕçленипе ыраша планпа пăхниччен маларах вырса пĕтертĕмĕр. Вырнă тырпула пĕтĕмпех капана хывнă.

Колхозниксем халĕ пăрçа çулаççĕ, йĕтĕн татаççĕ, комбайнерсем—юлашки участоксем çинчи кĕрхи тулăна выраççĕ.

Колхоз ĕçченĕсен пирвайхи тивĕçĕ — государствăна тырă вăхăтра парса татасси. Эпир тырă вырма тухсанах хатĕрлев пунктне татти-сыпписĕр тырă ăсатма тытăнтăмăр. Колхозниксемпе механизаторсем пысăк çĕнтерӳ турĕç: августăн 5-мĕшĕнче Тăван çĕршыв умĕнчи пĕрремĕш тивĕçе пурнăçларăмăр. Обязательнăй поставкăпа йĕркипе тата МТС ĕçленĕшĕн государствăна пĕтĕмпе 8.925 пăт тырă (ыраш тата тулă) патăмăр.

Халĕ эпир, çуртрисене пухса кĕртнипе пĕр вăхăтрах, кĕрхи тырăсене агротехникăлла чи лайăх вăхăтра акса хăварма, кăçалхи çĕнĕ строительство планне срокчĕн пурнăçлама, йышлă выльăх-чĕрлĕх валли апат нумай хатĕрлеме тăрăшатпăр.

М. КНЯЗЬКОВ, — Етĕрне районĕнчи Маленков ячĕпе тăракан колхоз.

Талăкра виçĕ рейс

Муркаш районĕнчи Сталин ячĕпе тăракан колхоз государствăна тырă парас ĕçре районта чи малта пыракан колхоз шутланать.

Ку ĕçре уйрăмах колхозри шофер Меркурий Григорьев паллă вырăн йышăнать. Вăл кăçал тырпул хатĕрлевĕ пуçланнăранпа ГАЗ-51 автомашинăпа Шупашкара 35 рейс турĕ. Юлашки кунсенче вăл тырăпа «Заготзерно» пунктне талăкра виçшер хут тухнă. Ăна çак сезонта 120 тонна тырă турттарма задани панă пулсан, вăл 80 тонна яхăн турттарнă та ĕнтĕ.

Григорьев юлташпа колхозри шофер Василий Данилов ăмăртать, вăл та талăкра виçĕ рейс тăвать, правлени панă задание тултарас енĕпе хăйĕн юлташне хăваласа çитрĕ.

Григорьев юлташăн ĕçри ăнăçлăхĕ— унăн машини çинче яланлăха уйăрнă грузчиксем хастарлă ĕçлениччен тата колхоз государствăна пама тырă çителĕклĕ çапса хатĕрлениччен килет. Машинăсем ахаль тăмаççĕ, тырра хатĕрлев пунктне çанталăк мĕнле тăнине пăхмасăр çĕрĕн-кунĕн турттараççĕ.

— Тырпул хатĕрлемелли плана срокчен тултарасси пирĕнтен, шоферсенчен, нумай килет,—тет Григорьев юлташ.— Хамăн нормăна август уйăхĕ вĕçлениччен тултаратăпах.

Колхозсенчи шоферсен пурин те тырпул хатĕрлемелли плана тултарассишĕн шофер Григорьев коммунист пек кĕрешмелле.

Ст. ИВАНОВ.

КĔРХИ ТЫРА АКАÇÇĔ

ЧУРАЧĂК, августăн 13-мĕшĕ. (Телефонпа). «Красный восток» колхоз кĕрхи тырăсем акать. Хирте Н. Николаев юлташ бригадинчи трактористсем тырра икĕ агрегатпа хĕреслĕ майпа акаççĕ.

«Победа», «Память Сталина» тата ытти колхозсем те кĕрахине тухрĕç, çак ĕçе хăвăрт та лайăх туса ирттерме тăрăшаççĕ.

Районти колхозсем кăçал кĕрхи тырăсем акмалли вырăна ирхи çĕртме вăхăтра тунă, удобренисем, пĕлтĕрхипе танлаштарсан, 25 пин тонна ытларах кăларнă. Кĕрхи тырăсене 1.040 гектар çине хĕреслĕ майпа акма палăртнă.

(Хамăр корр.).

Вăраххăн выраççĕ

СЕНТĔРВĂРРИ. «Молния» колхозра 360 гектар ыраша 10 кунта вырса пĕтерме палăртнă. Анчах ку тарана çитсе 220 гектар кăна вырнă. Çуртрисем те 349 гектар çинче пухса çитрĕç. Итем çине кĕлте турттарассине япăх организациленĕ, уйрăм бригадăсем витнĕ итемсене, авăнсене халĕ те тасатса çитермен. Государствăна тырă памалли графика тултарса пымаççĕ. Вăрлăх хатĕрлесси те вăраххăн пырать.

Колхозра машинăсемпе тырă выраcсине хаклаmаççĕ, икĕ юсавлă жнейкăран пĕриппе те вырмаççĕ.

МТС колхоза çителĕксĕр пулăшать. Çĕнĕ самоходнăй комбайнпа Н. Иванов комбайнер ĕçлет. Анчах вăл çаврăнăçусăр, çавна пула комбайнпа тырă сахал вырнă.

Колхозра тырпул пухса кĕртес ĕç ытла пыни пуринчен ытла ĕç дисциплини япăхса кайнинчен килет. Хăшпĕр колхозниксем дисциплинăна сĕмсĕррĕн пăсаççĕ, колхоз правленийĕнчен ыйтмасăрах урăх çĕре ĕçлеме тухса каяççĕ. Халĕ колхоз хирĕнче тăрăшса ĕçлекен колхозниксем сахал мар, анчах та кунта вĕсен опытне ытти колхозниксем хушшинче сармаççĕ. Нормăна ирттерсе тултаракан колхозниксен ĕçне 4-мĕшпе 2-мĕш бригадăра шута илсе пымаççĕ.

Колхозра политикăлла-массăлла ĕçе пачах организацилемен. Комсомол организацийĕн секретарĕ А. Гойко комсомолецсене хаçат-журнал вуласа парас ĕçе явăçтарма тăрăшмасть.

П. ГЕРАСИМОВ.

„Трактор" колхозра

ЕЛЧĔК. «Трактор» колхоз уй-хирĕнче хĕрӳллĕ ĕç пырать. Ăнса пулнă тырпула кĕске вăхăтра тата тăккаламасăр пухса кĕртессишĕн кашни колхозник тăрăшать. Колхозниксемпе колхозницăсем нумайăшĕ кулленх нормăна ик-виçĕ хут ирттерсе тултараççĕ.

Колхоз хирĕнче çамрăк механизатор Виталий Чернов комсомолец «Коммунар» комбайнпа тырă вырать, сменăри нормăна вăл кулленх 150 процент тултарса пырать. Комбайн çинче Хĕрлĕ ялав вĕлкĕшет. Ăна МТС дирекцийĕ районта малти вырăна тухнăшăн панă.

Жнейкăпа тырă выракансен те ĕçри хастарлăхĕ пысăк. Çамрăк машинист П. Александров кашни кун 5 гектар вырăнне 7—8 гектар тырă вырать. Колхоз ыраш вырса пĕтерчĕ, çуртри вырма пуçларĕ. Пăрçа çапса пĕтернĕ, халĕ хуратул çапаççĕ.

Колхоз правленийĕн çурчĕ умĕнче Хисеп хăми çакăнса тăрать. Унта тырпул пухса кĕртес ĕçре малта пыракансен хушамачĕсене çырса хунă. Уй-хирте агитацилле-массăлла ĕçе лайăх йĕркеленĕ. Ку тĕлĕшпе пуçламăш парторганизаци секретарĕ В. Ермолаев юлташ, М. Паймин, С. Зайцев коммунистсем аван ĕçлесе пыраççĕ. Халĕ колхозри агитаторсем колхозниксене СССР Верховнăй Совечĕн пиллĕкмĕш сессийĕн материалĕсемпе паллаштараççĕ.

Колхоз государствăна тырă памалли плана ăнăçлăн пурнăçласа пырать. Саланлаев шофер кашни кун Пăва хулинчи хатĕрлев пунктне автомашинăпа виçшер рейс тăвать.

Г. АЛТЫНОВ.

Колхозсенчен пĕлтереççĕ

ЧКАЛОВСКИ. «Гвардеец» колхозри выльăх апачĕ хатĕрлекен бригада 400 тонна силос хывнă. Бригада çак ĕçе малалла туса пырать.

И. ПЫРКИН.

ЧУРАЧĂК. Сталин ячĕпе тăракан колхоз членĕсем хĕвелçаврăнăшне çулса 140 тонна силос хывнă. Халĕ çак паха апата тĕрлĕрен курăксенчен хатĕрлеççĕ.

Ф. СЕМЕНОВ.

СССР Верховнăй Совечĕн V-мĕш сессийĕн ĕçĕсем çинчен тата СССР Министрĕсен Совечĕн Председателĕн Г. М. Маленков юлташăн сăмахĕ çинчен урăх çĕршывсенче мĕн çыраççĕ

КИТАЙ ХАЛĂХ РЕСПУБЛИКИ

ПЕКИН, августăн 11-мĕшĕ. (ТАСС). Китай Халăх Республикинчи центральнăй хаçатсем ĕнер малтанхи страницăсенче СССР Министрĕсен Совечĕн Председателĕн Г. М. Маленков юлташăн сăмахне пичетлесе кăларнă. Паян çак сăмаха провинцисенчи хаçатсенче пичетлесе кăларнă.

ШАНХАЙ, августăн 11-мĕшĕ. (ТАСС). Шанхай общественноçĕ Г. М. Маленков юлташ СССР Верховнăй Совечĕн V-мĕш сессийĕнче тухса каланине пысăк интереспа йышăнса илнĕ. Шанх[illegible]хĕ ĕнер Совет правительстви п[illegible]сăмах»не Пекинри радио пĕл[illegible]х итленĕ. Шанхайри ра[illegible]сем те Г. М. Маленков сăмахне пăраççĕ.

Паян Шанхайра тухакан хаçатсем малтанхи страницăсенче шултра саспаллисемпе Г. М. Маленковăн сăмахне пичетлесе кăларнă.

«Вэньхуэйбао» хаçат çакна палăртать: СССР Верховнăй Совечĕн пиллĕкмĕш сессийĕ йышăннă Государство бюджечĕ Совет Союзĕ мирлĕ политика тытса пынине кăтартать. Çак бюджета хаçат «мир бюджечĕ» тет.

ПОЛЬЩА

ВАРШАВА, августăн 11-мĕшĕ. (ТАСС). Польша Халăх Республикин общественноçĕ ССР Союзĕн Министрĕсен Совечĕн Председателĕ Г. М. Маленков юлташ СССР Верховнăй Совечĕн 5-мĕш сессийĕнче каланă сăмаха пысăк витĕмлĕхпе йышăнса илнĕ.

Польшăри рабочисен пĕрлешнĕ партийĕн хаçачĕ «Трибуна люду» «Мир хуралĕнчи хăват» тесе ят панă умстатьяра çапла çырать:

СССР Министрĕсен Совечĕн Председателĕ Г. М. Маленков юлташ СССР Верховнăй Совечĕн 5-мĕш сессийĕнче каланă сăмах пĕтĕм тĕнчене хыттăн шухăшлаттарать. Тĕнчери кучухнехи лару-тăру условийĕсенче, пĕр енчен, мире юратакан вăйсем тĕнчери хутшăнусене çăмăллатассишĕн пыракан кĕрешӳре çитĕнӳсем тунă, тепĕр енчен, агресси вăйĕсем мире хирĕç çĕнĕрен те çĕнĕ провокацисем туса пынă условисенче, Маленков юлташăн сăмахĕ вăрçă вăйĕсене çаварлăхлас тĕлĕшпе çĕнĕ пысăк ĕç туни пулса тăрать. Вăл тĕнчери хутшăнусене çăмăллатмалли çула кăтартса парать, çакăнпа пĕрлех вăл демократиллĕ лагерь пуçĕнче пырса мир хуралĕнче тăракан Советсен аслă Çĕршывĕн хăватне уççăн кăтартса парать.

Совет Союзĕ, тесе çырать «Трибуна люду» хаçат, тĕрлĕ системăсем пĕр-пĕринпе мирлĕ пурăнмалли позици çинче çирĕппĕн тăрать. Маленков юлташ тепĕр хут кăтартса панă тăрăх, мĕнпур тавлашуллă ыйтусене, вăл шутра США-па Совет Союзĕ хушшинчи тавлашуллă ыйтусене мирлĕ майпа, интересленекен çĕршывсем пĕр-пĕринпе каласса татăлнă тăрăх татса пама пулать.

Пирĕн халăх, ытти халăхсем пекех, Европăри мир интересĕсемшĕн, Германипе кӳршĕллĕ çĕршывсен тата пĕтĕм нимĕç халăхĕн интересĕсемшĕн Германи ыйтăвне мирлĕ майпа татса парассине пысăк вырăна хурать.

ЧЕХОСЛОВАКИ

ПРАГА, августăн 10-мĕшĕ. (ТАСС). Чехословаки халăхĕ СССР Министрĕсен Совечĕн Председателĕ Г. М. Маленков юлташ СССР Верховнăй Совечĕн 5-мĕш сессийĕнче тухса каланипе питĕ интересленет.

ПРАГА, августăн 11-мĕшĕ. (ТАСС). «Руде право», «Обрана лиду», «Млада фронта», «Свободне слово», «Лидова демокрацие» хаçатсем Г. М. Маленков сăмахĕ пирки умстатьясем пичетлесе кăларнă, вĕсем Совет правительствин ĕçĕсен программине ырлаççĕ.

«Пирĕн халăх,—тесе çырать Руде право» хаçат,—Совет Союзĕн ĕçĕсенче мир ĕçне тĕреклетме тăрăшнине кăна мар курать. Совет çыннисен телейлĕ пурнăçĕнче вăл хăйĕн телейлĕ малашлăхăн тĕслĕхне курать. Çакна тĕллев патне çитмелли паха хатĕрсенчен пĕрин вырăнне хурса, пирĕн халăх совет халăхĕпе, хăватлă Совет Союзĕпе тытакан тăванла çирĕп туслăха сыхласа тата çивĕччĕн хӳтĕлесе тăрать».

РУМЫНИ

БУХАРЕСТ, августăн 10-мĕшĕ. (ТАСС). Бухарестра тухса тăракан пур хаçатсем те СССР Министрĕсен Совечĕн Председателĕ Г. М. Маленков юлташ СССР Верховнăй Совечĕн 5-мĕш сессийĕнче каланă сăмаха пичетлесе кăларнă.

БУХАРЕСТ, августăн 11-мĕшĕ. (ТАСС). Бухарестра паян тухнă хаçатсем пурте хăйсен умстатьисене СССР Верховнăй Совечĕн пиллĕкмĕш сессийĕн ĕçĕсем çинчен тата ССР Союзĕн Министрĕсен Совечĕн Председателĕ Г. М. Маленков каланă сăмах çинчен çыраççĕ. «Скынтейя» хаçат «Совет Союзĕн мирлĕ аслă тĕллевĕсем» ятлă умстатьяра çапла çырать:

СССР Верховнăй Совечĕн пиллĕкмĕш сессийĕ совет халăхĕшĕн те, мирлĕ пурнăçа юратакан ытти пĕтĕм халăхсемшĕн те, паллă событи пулса тăрать, мĕншĕн тесен унта сӳтсе явнă ыйтусем, докладсем тата сесси решенийĕсем пĕтĕм тĕнчипе уйрăмах пысăк пĕлтерĕшлĕ ĕçсем пулса тăраççĕ.

«Скынтейя» хаçат Г. М. Маленков юлташ хăйĕн сăмахĕнче тĕнчери лару-тăрăва тарăн анализ тунине палăртать. Совет правительстви Корейăри халăх хуçалăхне юсама миллиард тенкĕ уйăрса памалла тунине, тесе çырать хаçат, пĕтĕм этемлĕх чĕререн ырласа йышăнчĕ. Халăх демократи çĕршывĕсем, вăл шутра пирĕн çĕршыв та, тесе çырать хаçат, Корея халăхне тăванла пулăшу пама хатĕр тăнине кăтартса пачĕç.

БОЛГАРИ

СОФИЯ, августăн 10-мĕшĕ. (ТАСС). Болгарири телеграф агентстви СССР Министрĕсен Совечĕн Председателĕ Г. М. Маленков юлташ СССР Верховнăй Совечĕн пиллĕкмĕш сессийĕн юлашки ларăвĕнче каланă сăмах Болгари халăхне питĕ хытăн интереслентерни çинчен пĕлтерет.

Болгарири пиншер ĕççыннисем Г. М. Маленков сăмахне совет радиостанцийĕсем панă чухне итленĕ.

СОФИЯ, августăн 11-мĕшĕ. (ТАСС). Болгарире тухса тăракан хаçатсем паян пурте СССР Министрĕсен Совечĕн Председателĕ Г. М. Маленков юлташ СССР Верховнăй Совечĕн сессийĕнче каланă сăмаха пичетлесе кăларнă. «Работническо дело» хаçат Верховнăй Совет сессийĕнче Г. М. Маленков юлташ каланă сăмах çинчен умстатья пичетлесе кăларнă.

Хаçат СССР экономика енĕпе ăнăçлăн аталанса пыни пĕтĕм тĕнчипе историллĕ пысăк ĕç пулса тăнине палăртать. Совет Союзĕпе экономика тĕлĕшĕнчен çыхăнса тăни, тесе çырать хаçат, халăх демократи государствисен экономикăлла пултарулăхне чылай ӳстерет, çавăн пекех тата мĕнпур демократиллĕ лагерьте халăхăн пурнăç шайне тăтăш лайăхлатмалли политикăна пысăкрах хăвăртлăхсемпе пурнăça кĕртме май парать.

МОНГОЛИ ХАЛĂХ РЕСПУБЛИКИ

УЛАН-БАТОР, августăн 11-мĕшĕ. (ТАСС). «Унэн» хаçат СССР Министрĕсен Совечĕн Председателĕ Г. М. Маленков юлташ СССР Верховнăй Совечĕн 5-мĕш сессийĕнче каланă сăмаха пичетлесе кăларнă. Г. М. Маленков сăмахĕ çинчен çырнă умстатьяра хаçат çак сăмахра тĕнчери лару-тăрăва анализ тунин пĕлтерĕшне палăртать.

Монголи республикинчи ĕççыннисем, тесе çырать» «Унэн» хаçат, Совет Союзĕ тунă çитĕнӳсемпе хавхаланса тата унăн историллĕ опычĕпе хĕçпăшалланса, хăйсен çĕршывĕнче социализм тăвас задачăна çĕнĕ хăватпа пурнăçласа пырĕç.

ВЕНГРИ

БУДАПЕШТ, августăн 10-мĕшĕ. (ТАСС). Венгрире тухса тăракан хаçатсем ĕнер СССР Министрĕсен Совечĕн Председателĕн Г. М. Маленков юлташăн сăмахне пичетлесе кăларнă.

«Сабад неп» хаçат паян хăйĕн умстатьинче çапла çырать:

Верховнăй Советăн пиллĕкмĕш сессийĕ Совет çĕршывĕн вăй-хăватне совет халăхĕ хăйĕн аслă партийĕ—нумай нациллĕ Совет государствин гранит пек çирĕп тĕрекĕ тавра—таччăн пĕтĕçсе тăнине кăтартса пачĕ. Тĕнчери халăхсем тепĕр хут çакна курса ĕненчĕç: Совет Союзĕнчи Коммунистсен партийĕн совет халăхне ертсе пыракан çул, Европăпа Азири халăх демократи çĕршывĕсем суйласа илнĕ çул, вăл ĕççыннисен материальнăй пурнăçне лайăхлатмалли тата культурăллă шайне ӳстермелли çул пулса тăрать. Тĕнчери халăхсем тепĕр хут çакна курса ĕненме пултарчĕç: мире хӳтĕлес ĕçре Совет Союзĕ хăватлă та шанчăклă çĕршыв пулса тăрать.

Совет Союзĕ, теса кăтартса парать малалла «Сабад неп», хăйĕн коммунизм тумалли шалти политикипе çураçуллăн хăйĕн тулашри мир политикине çирĕппĕн тытса пырать. Çак политикăна демократипе социализм лагерĕ кăна мар тата ытти çĕршывсенчи çĕршер миллион çынсем хапăл туса йышăнаççĕ.

Совет Союзĕн правительстви, тесе çырать малалла хаçат, хальхи вăхăтра интересленекен çĕршывсем пĕр-пĕринпе каласса татăлнă тăрăх татса памалла мар тавлашуллă ыйтусем е татса паман ыйтусем çук тесе шутлакан позици çинче çирĕппĕн тăрать.

ДЕМОКРАТИЛЛЕ ГЕРМАНИ РЕСПУБЛИКИ

БЕРЛИН, августăн 11-мĕшĕ. (ТАСС). Берлинри демократиллĕ хаçатсем АДН агентстви СССР Верховнăй Совечĕн ларăвĕ çинчен пĕлтернине пичетлесе кăларнă. Унта ССР Союзĕн Министрĕсен Совечĕн Председателĕ Г. М. Маленков юлташ каланă сăмах çинчен çырнă. «Нейес Дейчланд» хаçат агентство пĕлтернине çакăн пек заголовокпа пичетлесе кăларнă: «Мĕнпур тавлашуллă ыйтусене мирлĕ майпа татса пама пулать».

«Нейес Дейчланд» хаçат паян Маленков юлташăн сăмахне пичетлесе кăларнă. Г. М. Маленков юлташăн сăмахне пичетленĕ май хаçат çапла çырать: «Маленков сăмахне пĕтĕм Германире мĕнпур тавлашуллă ыйтусене, вăл шутра Германи ыйтăвне те, мирлĕн татса памалли çул çинче малалла тунă утăм пулать, тесе шутлаççĕ».

Германири либералла-демократсен партийĕн центральнăй органĕ «Дер морген» хаçат редакци çырнă статьяра çакна палăртать: Г. М. Маленков сăмахĕнче каласусем ирттермелли çула тата тĕнчери тавлашуллă ыйтусене, чи малтан Германи ыйтăвне, татса пама аслă державăсен канашлăвне пухмалли çула кăтартса панă.

Тĕнчери лару-тăрăва çăмăллатассишĕн тата тĕнчери мĕнпур тавлашуллă ыйтусене мирлĕ майпа татса парассишĕн кĕрешесси—Совет Союзĕн тулашри политикин тĕп принципĕ пулнă тата халĕ те çавăн пекех пулса юлать, тесе çырать хаçать.

(Малалли 4-мĕш страницăра).

Учительсем чĕлхе çинчен

Чăваш чĕлхинчи падежсем пирки

Кăçалхи июнĕн 28-мĕшĕнче «Коммунизм ялавĕ» хаçатра А. Иванов юлташăн «Чăваш чĕлхине тĕпчесе вĕренес ĕçри хăшпĕр çитменлĕхсем çинчен» ятлă статьи пичетленсе тухрĕ. Статьяна сӳтсе явас майпа пичетленĕ.

Калас пулать: çак ыйтăва пăхса тухни хальхи вăхăтра питĕ вырăнлă. А. Иванов юлташ хускатнă ыйту пирки чĕлхе тĕпчевçисем те, шкулта вĕрентекен учительсем те хăйсен шухăшĕсене каламаллах. Ку статья пирки С. Угандеев юлташ çырса кăларчĕ ĕнтĕ.

Иванов юлташ хăйĕн статьинче чăваш чĕлхинче тăву падежĕ çукки çинчен çырать. Кун пирки вăл иртнĕ çулхи «Тăван Атăл» альманахăн 4(45) номерĕнче «Чăваш чĕлхи стилистикин хăшпĕр ыйтăвĕсем» ятлă статьинче те çырнăччĕ (115 стр.). Анчах вăл статьясенче эпир тăву падежĕ çуккине курмастпăр, тăву падежĕ пару падежĕпе пĕрлешсе, пару-тăву падежĕ пулни çинчен вулатпăр. Çапла вара, Иванов юлташ чăваш чĕлхинче тăву падежĕ «çук» тесе ĕнентерсе пăхнине хăех пăрахăçа кăларать. Чăваш чĕлхинче тăву падежĕ «çуках» текен те ăна пĕтерейместпулсан, вăл падеж пурах ĕнтĕ.

Кăçалхи июлĕн 11-мĕшĕнче тухнă «Коммунизм ялавĕ» хаçатра С. Угандеев юлташ та «Чăваш чĕлхине тĕпчесе вĕренес пирки» ятлă статьинче чăваш чĕлхинче тăву падежĕ пурри çинчен тĕслĕхсемпе кăтартса пачĕ.

Çапла ĕнтĕ, чăваш чĕлхинче тăву падежĕ пурри курăнать. Çапах та манăн пару падежĕпе тăву падежне пĕрлештерсе, пĕр падеж пару-тăву падежĕ тунипе килĕшес килет.

Хальхи грамматика учебникĕ тăрăх эпир пару падежĕпе тăву падежне уйăрса вĕрентетпĕр. Вăл падежсен аффиксĕсемпе местоименилле ыйтăвĕсем пĕр пек пулнипе чăваш чĕлхине вĕрентнĕ чухне тĕрлĕ чăрмавсем пулаççĕ. Уйрăмах предложенири сăмахсене падежсем тăрăх уйăрнă чухне чылай пăтраштарусем пулаççĕ.

Çавăн пекех ят падежĕнчи сăмахсем, камăнлăх падежĕпе тăву падежĕнчи аффиксăр сăмахсем вĕренекен ачасене чылай йывăрлăхсем кӳреççĕ. Тĕслĕхрен: «Эпĕ лашана çĕлĕ патăм» предложенири «çĕлĕ» сăмаха ят падежĕнче, «лашана» сăмаха тăву падежĕнче, хăюллăраххисем вара «пару-тăву падежĕнче», теççĕ.

Çаксем вĕсем пĕтĕмпех асăннă падежсен аффиксĕсемпе ыйтăвĕсем пĕр евĕрлĕ пулнипе пулса пыраççĕ, вĕсем чăваш чĕлхинчи вĕçленăвĕ тĕрĕс кăтартса паманнинчен килеççĕ. Çак çитменлĕхсем çулсеренех пулса иртекен экзаменсенче уйрăмах уççăн курăнаççĕ. Предложенисене грамматикăлла разбор тунă чухне, çав падежри сăмахсене пăтраштарни пирки чылай вĕренекенсен отметкисене чакарма тивет. Çапла вара, асăннă падежсем пирки татăклă сăмах каламанни учительсене те, вĕренекен ачасене те чылай пăшăрхантарать. Çавăнпа та пару падежĕпе тăву падежне пĕрлештерсе, пару-тăву падежĕ тăвассипе, пĕр формăллă сăмахсене тĕп падеж çине ярассипе манăн килĕшес килет. Çапла тусан, чăваш чĕлхине вĕренес ĕçре чылай çăмăллăхсем кӳме пулать.

С. Угандеев юлташ хăйĕн статьинче форма енчен пĕрешкел сăмахсене пурне те тĕп падежри сăмах тусан, предложени членĕсене уйăрса илме чăрмантаракан сăлтав пуласси çинчен асăрхаттарать. Анчах эпир хальхи грамматика тăрăх та пĕр падежри сăмахах тĕрлĕ член пулнине куратпăр. Тĕслĕхрен: «Пирĕн тăрăшарах вĕренмелле» предложенире «пирĕн» сăмах камăнлăх падежĕнче тăрса дополнени пулать. «Кашнийĕн чĕри вуткăварлă» предложенире «кашнийĕн» сăмах камăнлăх падежĕнче тăрса определени пулать. Иккĕшин те ыйтăвĕсем: камăн? Апла пулсан та, предложени членĕсене уйăрса илнĕ чухне вĕренекенсем пысăк чăрмавсем курмаççĕ, вĕсене пĕлтерĕшĕпе предложенири сăмахсен çыхăнăвĕ тăрăх часах чухласа илеççĕ.

Çавăн пекех пĕр формăллă сăмахсене тĕп падежа кĕртсен те, вĕсем мĕнле член пулнине уйăрса илме йывăрах пулмасть. Тĕслĕхрен: «Кăçал утă (подл.) вăйлă пулчĕ». «Çулса типĕтнĕ курăк утă пулать (сказ.)». «Колхозниксем утă (доп.) çулаççĕ». «Утă (опред.) ванчăкне пĕтĕмпех пуçтарса илмелле». Кăтартнă предложенисенче «утă» сăмах мĕнле член пулнине вĕренекенсем унăн пĕлтерĕшĕ, предложенири çыхăнăвĕ тăрăх лайăх уйăрса илеççĕ.

А. Иванов юлташ учебникре кăтартнă падежсемсĕр пуçне, тĕллев падежĕпе çуклăх падежĕ тума сĕнет. С. Угандеев юлташ тĕллев падежне кĕртесси çинчен анчах çырать. Анчах вăл тĕллев падежĕ вырăнне пирке падежĕ тăвасшăн.

Пирĕн шутпа, çак асăннă падежсене пачах кĕртмесен те юрать. Вăл падежсене кĕртмесен те чăваш чĕлхине вĕреннĕ чухне нимĕнле йывăрлăхсем те пулмаççĕ. Эпир—шăн (шĕн),—сăр (сĕр) аффикслă сăмахсене сăмахпа пĕрлешнĕ хыççăмахсен ушкăнне вĕреннĕ вăхăтра вĕрентетпĕр. Унта эпир шăн (шĕн) хыççăмахлă сăмахсем мĕншĕн, мĕн тĕллевпе пулни çинчен,—сăр (сĕр) хыççăмахпа пĕрлешнĕ сăмахсем çуклăха пĕлтернине куратпăр. Çавăн пекех вĕсем предложенире дополнени пулни çинчен те вĕрентетпĕр. Тĕслĕхсем: «Эпĕ уншăн алă пусрăм», «Шывсăр никам та пурăнаймасть» предложенисенче «уншăн», «шывсăр» сăмахсем дополнениисем пулаççĕ. Çапла ĕнтĕ,—шăн (шĕн), —сăр(сĕр) аффикслă сăмахсене уйрăм падежсем çине уйăрмасăрах вĕсем предложенире мĕнле член пулнине пĕр чăрмавсăрах уйăрса илме пулать.

А. Иванов юлташ хăйĕн статьинче чăваш чĕлхинче саккăр падеж тума сĕнет. С. Угандеев юлташ миçе падеж тăвасси пирки уççăн калаçмасть. Пирĕн шухăшпа, чăваш чĕлхинче пурĕ улта падеж пулмалла: тĕп падеж, камăнлăх падежĕ, пару-тăву падежĕ, пĕрлелĕх падежĕ, вырăн падежĕ, туху падежĕ. Çапла туни учительсемпе вĕренекен ачасен ĕçне чылай çăмăллатĕ.

В. АНТОНОВ, Чăваш АССР шкулĕсен тава тивĕçлĕ учителĕ.

СССР Верховнăй Совечĕн V-мĕш сессийĕн ĕçĕсем çинчен тата СССР Министрĕсен Совечĕн Председателĕн Г. М. Маленков юлташăн сăмахĕ çинчен урăх çĕршывсенче мĕн çыраççĕ

(Малалли. Пуçламăшĕ 3-мĕш страницăра).

АЛБАНИ

ТИРАНА, августăн 10-мĕшĕ. (ТАСС). Албанири телеграф агентстви пĕлтернĕ тăрăх, ĕнер кăнтăрла иртсен Албанири хаçатсем ятарласа кăларнă издани тухнă. Хаçатсенче СССР Министрĕсен Совечĕн Председателĕ Г. М. Маленков юлташ СССР Верховнăй Совечĕн пиллĕкмĕш сессийĕнче каланă сăмаха пичетлесе кăларнă.

Г. М. Маленков сăмахне çавăн пекех тата Тиранăри радио тăрăх та панă.

ТИРАНА, августăн 11-мĕшĕ. (ТАСС). Албанири хаçатсем паян СССР Министрĕсен Совечĕн Председателĕн Г. М. Маленков юлташăн сăмахĕ çинчен умстатья пичетлесе кăларнă. Хаçатсем çак сăмаха пĕтĕм тĕнчере пысăк вырăн йышăнса тăракан документ вырăнне хураççĕ.

«Совет çыннисен ĕçĕ—пирĕн ĕçĕмĕр ĕç» текен умстатьяра «Зери и популлит» хаçат çакна палăртать: Г. М. Маленков юлташăн сăмахĕнче Коммунистсен партийĕпе Совет правительствин тӳрĕлĕхлĕ те çирĕп политикине пĕтĕм вăйпа уççăн кăтартса панă.

«Бакшими» хаçат хăйĕн умстатьинче: Маленков юлташăн сăмахĕ Совет Союзĕ ялан тытса пыракан мир политикине тепĕр хут çирĕплетсе пани пулса тăрать, тесе çырать. Çак политика вăл тĕнчери хутшăнусене пĕр-пĕрине тунă килĕшӳсем тăрăх тата пĕр-пĕрне ырă суннă никĕс çинче аталантарса пыма пулăшать.

ДЕМОКРАТИЛЛЕ КОРЕЯ ХАЛĂХ РЕСПУБЛИКИ

ПХЕНЬЯН, августăн 10-мĕшĕ. (ТАСС). Паян каçхине центральнăй хаçатсен васкавлă кăларăмĕсем тухнă. Хаçатсем Совет Союзĕ Демократиллĕ Корея Халăх Республикин халăх хуçалăхне юсама тăванла пулăшу пани çинчен çыраççĕ. Хаçатсенче СССР Министрĕсен Совечĕн Председателĕ Г. М. Маленков юлташ СССР Верховнăй Совечĕн 5-мĕш сессийĕнче Демократиллĕ Корея Халăх Республикине пĕр миллиард тенкĕ чухлĕ пулăшу парасси çинчен каланă пая пичетлесе кăларнă.

США

НЬЮ-ЙОРК, августăн 10-мĕшĕ. (ТАСС). Вырсарникун тухнă хаçатсем Маленков юлташ Верховнăй Совет ларăвĕнче каланă сăмах çинчен нумай çыраççĕ, вĕсем уйрăмах США водородлă бомба тĕлĕшпе монополистсем пулма пăрахни çинчен каланă вырăна палăртаççĕ.

«Нью-Йорк таймс» хаçат Маленков юлташ тулашри политика çинчен каланă пая, çавăн пекех тата хăйĕн Мускаври корреспонденчĕ Солсбери Маленков юлташăн сăмахĕ çинчен тĕплĕн çырса пĕлтернине пичетлесе кăларнă. «Нью-Йорк таймс» хаçат та, «Нью-Йорк геральд трибюн» хаçат та çакăн пирки редакци çырнă статьясене пичетлесе кăларнă. Хаçатсем çавăн пекех водородлă бомба çинчен Г. М. Маленков юлташ калани пирки конгресăн уйрăм членĕсемпе официальнăй çынсем мĕн шухăшлани çинчен пĕлтереççĕ.

«Нью-Йорк таймс» хаçат редакцирен çырнă статьяра, Г. М. Маленков юлташ водородлă бомба туса кăларас тĕлĕшпе США текех монополистсем пулса тăмаççĕ тесе калани çинчен çырса, правительствăна шалти политика енĕпе тата тулашри политика енĕпе те хăйĕн шухăшĕсене кирлĕ пек улăштарма сĕнет. «Атом секретне хамăр пĕр пĕччен тытса тăнă текех шухăш ытла та нумай вăхăта пычĕ. Çак шухăша пирĕн çĕршыв политикин ертсе пыракан принципĕ вырăнне сыхласа тăни ытла та хăрушă пулнă пулĕччĕ», тесе çырать хаçат.

США-ри хăшпĕр хаçатсемпе политикăлла деятельсем Г. М. Маленков юлташ водородлă бомба çинчен каланипе США çар программине вăйлатма тата хĕçпăшал туса кăларассине малалла вăйлатса пыма кирлĕ сăлтав вырăнне усă курма пăхаççĕ.

«Вашингтон пост» хаçат редакцирен çырнă статьяра çакна палăртать: Г. М. Маленков калани США-на пулма пултаракан икĕ майран пĕрне суйласа илесси умне кăларса тăратнă. Çак майсенчен пĕри вăл, хаçат каланă тăрăх, çар программине йышăнасси пулать. Çар программи США-шăн «нумай миллиард доллара ӳкет», США экономикине «сĕнĕ йывăрлăх кӳрет, ăна халлĕхе тавçăрса илме çук». «Тепĕр, майĕ вăл, инçетри май пулсан та,—тесе çырать хаçат,— пур çĕрте те çирĕп инспекци туса пынă условисем тăрăх тĕнчере хĕçпăшалсăрланмалли чăннипех шанчăклă система туса хурасси пулать. Паллах, çак çул вăл, ăна пурнăçлама май килет пулсан, пирĕншĕн усăллă çул пулать. Анчах хĕçпăшалсăрланас тесен, ку таранччен-ччен чылай ытларах ырă шухăш пулни кирлĕ. Халиччен Совет Союзĕн шухăшне тивĕçлипе ăнланса илме тăрăшман. Çакна май правительство, тен, государство пуçлăхĕсен канашлăвне организацилессине хирĕç пынине халĕ çĕнĕлле пăхса тухасшăн пулĕ. Ĕçсем, тен, çавăн пек канашлу пухма хаяррине тӳрре кăлараççĕ пулĕ, мĕншĕн тесен çавăн пек тунипе килĕшӳ тума мĕнле те пулсан пĕтĕмĕшле никĕс тупма май килĕ».

АНГЛИ

ЛОНДОН, августăн 10-мĕшĕ. (ТАСС): Рейтер агентстви корреспонденчĕ Вашингтонран пĕлтернĕ тăрăх, Америкăри дипломатилле ушкăнсем хушшинче Маленков Верховнăй Совет сессийĕнче каланă сăмахра Японие чĕнсе калани çине тимлĕн пăхаççĕ.

Америкăри официальнăй çынсем Маленковăн сăмахне вăл премьер пулса тăнăранпа каланă «чи кирлĕ тĕслĕх вырăнне», Мускав Инçет Хĕвелтухăçпе тытакан çыхăнусене лайăхлатма тăрăшнине кăтартакан тĕслĕх вырăнне хурса хаклаççĕ. Маленковăн официальнăй йĕркепе куçарнă сăмахне Вашингтона пĕлтерсен, вăл Инçет Хĕвелтухăç пирки, çавăн пекех тата Японипе Совет çĕршывĕ хушшинче йĕркеллĕ хутшăнусем тума кансĕрленĕшĕн Пĕрлешӳллĕ Штатсене айăпласа каланине питĕ тимлĕн сăнаса вĕренеççĕ.

НЬЮ-ЙОРК, августăн 11-мĕшĕ. (ТАСС). Ирхине тухнă хаçатсем Г. М. Маленков каланă сăмах çинчен çаплах редакцирен çырнă статьясене тата хăйсен обозревателĕсен комментарийĕсене пичетлеççĕ.

АНГЛИ

ЛОНДОН, августăн 10-мĕшĕ. (ТАСС). «Таймс» тата «Дейли уоркер» хаçатсем Г. М. Маленков юлташăн сăмахĕ çинчен тĕплĕн пĕлтернисене пичетлесе кăларнă. Ытти хаçатсем Г. М. Маленков юлташăн сăмахĕ çинчен кĕскен çырса пĕлтереççĕ.

Г. М. Маленков юлташ сăмахĕн тулашри политика çинчен каланă пайĕн содержанине Британири радиовещани корпорацийĕ пĕлтернĕ.

Редакцирен çырнă статьяра «Таймс» хаçат Г. М. Маленков Совет Союзĕн политикăлла çул-йĕрне шанчăклăн тĕллесе хунине палăртать. Г. М. Маленков юлташ тĕнчери лару-тăру çинчен тата Совет Союзĕн тулашри политики çинчен калани пирки чарăнса тăрса, «Таймс» хаçат çапла çырать: «Маленков кирлĕ пек никĕс туса çитерсенех аслă державăсем хушшинче калаçусем ирттерме тăрăшни çинчен пĕлтерчĕ. Вăл Германи тĕлĕшпе килĕшӳ тума кăларса тăратнă условисем пысăк вырăн йышăнаççĕ».

«Дейли мейл» тата «Дейли телеграф энд Морнинг пост» хаçатсем Совет Правительстви экономика енĕпе туса иртterекен ĕçсем çинче чарăнса тăраççĕ. «Дейли телеграф» Совет правительстви хресченсене налог тĕлĕшĕнчен пысăк çăмăллăхсем панипе хавхалантарса тата куллен кирлĕ таварсем туса кăларассине ӳстерсе апат-çимĕç туса кăларассине вăйлатма тăрăшнине палăртать.

Хаçатсем Г. М. Маленков юлташ водородлă бомба çинчен каланă пирки нумай çыраççĕ.

ЛОНДОН, августăн 9-мĕшĕ. (ТАСС). Вырсарникун тухакан «Обсервер», «Санди таймс» тата «Санди экспресс» хаçатсем курăнмалли вырăнта агентствăсем Г. М. Маленков юлташ СССР Верховнăй Совечĕн сессийĕнче каланă сăмах çинчен пĕлтернине пичетлеççĕ. Çак хаçатсем Г. М. Маленков юлташ водородлă бомба çинчен пĕлтернине уйрăммăн палăртаççĕ, çакăнпа пĕрлех вăл ытти ыйтусем тăрăх каланисем çинчен те çыраççĕ.

ФРАНЦИ

ПАРИЖ, августăн 10-мĕшĕ. (ТАСС). Ĕнер тухнă хаçатсем «Юманите-диманш» тата «Журналь дю диманш» хаçатсем ССР Союзĕн Министрĕсен Совечĕн Председателĕ Г. М. Маленков юлташ СССР Верховнăй Совечĕн сессийĕнче каланă сăмах çинчен пĕлтереççĕ.

«Юманите-диманш» ятлă хаçат Г. М. Маленков юлташăн сăмахĕн содержанийĕ çинчен кĕскен çырса пĕлтернине пичетлесе кăларнă. Хаçат Совет Союзĕн мире юратакан политикине, вăл тĕнчери мĕнпур тавлашуллă ыйтусене татса пама тăрăшнине палăртать. Хаçат СССР бюджетне мир тата халăх массисен ырă пурнăçĕн бюджечĕ тесе хак парать.

ПАРИЖ, августăн 9-мĕшĕ. (ТАСС). Франс Пресс агентстви çапла пĕлтерет: Водородлă бомба çинчен пĕлтерни Парижри çынсене питех те интереслентерчĕ, анчах ку вăл тĕлĕнтерекен хыпар пулман. Кунта, чи малтан, Совет правительствин пуçлăхĕ хăйĕн çĕршывĕ мирлĕ шухăш тытни çинчен çĕнĕрен шантарса калама тăрăшнине палăртаççĕ. Унăн çĕршывĕ халĕ ĕнтĕ водородлă бомба хатĕрлемелли секрета пĕлет, тесе палăртса хăварса, вăл СССР миршĕн тăрăшнине тата вăрçă тухас-мĕн пулсан Совет Союзĕн пысăк вăй пуррине кăтартса парасшăн пулнă пулмалла.

Хăех те паллă, кунта Маленков Франци тĕлĕшпе ăшшăн каланине тивĕçлипе палăртса хакланă.

ПАРИЖ, августăн 10-мĕшĕ. (ТАСС). Паян Парижра тухнă хаçатсенче тĕнчери лару-тăру ыйтăвĕсем тăрăх çырнă информацисемпе комментарисем хушшинче СССР Министрĕсен Совечĕн Председателĕ Г. М. Маленков юлташ ССР Союзĕн Верховнăй Совечĕн сессийĕнче каланă сăмах тĕп вырăн йышăнса тăрать.

Пур хаçатсем те çак сăмах çинчен малтанхи страницăра пысăк заголовоксемпе пĕлтереççĕ.

«Юманите» хаçат Маленков юлташăн сăмахĕ çинчен икĕ страницăра тĕплĕн çырса пĕлтернĕ тата «СССР — мир ĕçĕн хăвачĕ» текен умстатья пичетлесе кăларнă. Хаçат совет халăхĕ мирлĕ хуçалăх строительствинче пысăк çитĕнӳсем тунине палăртать.

Маленков юлташ хăйĕн сăмахĕнче Франци çинчен калани пирки чарăнса тăрса, «Юманите» çапла çырать: «çак туслăн каланă сăмахсем Францири ĕçсыннисемпе патриотсен туйăмне пĕтĕмпех тивĕçтереççĕ. Вĕсене пирĕн çĕршывра ăшшăн йышăнса илчĕç».

Жан-Морис Эрман «Либерасьон» хаçатăн умстатьинче çапла çырать: водородлă бомба çинчен пĕлтерсе, Г. М. Маленков, пĕрре те хăратмасть. Пачах тепĕр майлă. Вăл СССР мĕнпур çĕршывсемпе, вăл шутра США-па та, мирлĕн пурăнасси çинчен мирлĕ калаçусем ирттерме хатĕр тăнине çирĕплетсе парать.

Г. М. Маленков юлташ Франци çинчен каланă сăмахсем пирки «Либерасьон» хаçат çапла çырать: «Пирĕн ятпа туслăн тата асăрхаттарса калани çине, пĕрле хĕн-хур курни тата пĕрле гитлеризма хирĕç çапăçни çинчен аса илтерсе калани çине, Германи фашизмне тепĕр хут çĕклентерни пирĕншĕн хăрушлăх пулса тăни çинчен аса илтерсе калани çине, 1944 çулта пирĕн икĕ çĕршыв хушшинче туса хунă «чаплă та ырă союз çинчен» аса илтерни çине мĕнле француз тимсĕррĕн пăхма пултартăр? 1944 çулта тунă союз халĕ те вăйне çухатман-ха, ун çинчен, тен, Бидо господин маннă пулĕ?..»

«Фигаро» хаçат Г. М. Маленков сăмахне «Хĕвеланăçне шухăша ярас тата ăна пĕр-пĕринчен уйăрас» тĕллевпе каланă сăмах вырăнне хума пăхать.

«Монд» хаçат Г. М. Маленков сăмахĕ çинчен тĕплĕн çырнине пичетлесе кăларнă тата ку сăмах пирки ытти çĕршывсенче мĕнле шутлани çинчен пĕлтернисене нумай çырнă.

ХĔВЕЛАНĂÇ ГЕРМАНИ

БЕРЛИН, августăн 10-мĕшĕ. (ТАСС). Хĕвеланăç Берлинра тухса тăракан пур хаçатсем те СССР Министрĕсен Совечĕн Председателĕ Г. М. Маленков юлташ СССР Верховнăй Совечĕн ларăвĕнче каланă сăмах çинчен пĕлтереççĕ. «Берлинер моргенпост», «Дер таг», «Телеграф» тата «Шпандауэр фольксблатт» хаçатсем малтанхи страницăсенче Маленков юлташăн сăмахĕ çинчен пысăк заголовоксемпе пĕлтереççĕ, вĕсем Совет Союзĕн «водородлă бомба пуррине» палăртаççĕ.

Çак хаçатсем уйрăмах Г. М. Маленков юлташăн сăмахĕн тулашри политика çинчен калакан пайĕ пирки тĕплĕн çыраççĕ. Г. М. Маленков Китай Халăх Республикине шутă хуманнине пĕтерме кирли çинчен тата ăна ООН-ра законлă вырăн пама кирли çинчен каланă вырăна хаçатсем уйрăмах палăртаççĕ.

«Телеграф» хаçат Г. М. Маленков сăмахĕнче тулашри политика çинчен каланă шухăшсене кĕскен пилĕк пунктпа палăртать: 1. Германи ыйтăвне калаçусем ирттернипе татса пама пулать, 2. Экономикăн социализмла системипе капитализмла системинче тăракан çĕршывсем пĕр-пĕринпе мирлĕн пурăнма пултараççĕ, 3. Тĕнчери мĕнпур тавлашуллă ыйтусене тӳрĕлĕхлĕ калаçусем ирттернипе йĕркелесе яма пулать, 4. Совет Союзĕ нимĕнле террритори те туртса илесшĕн мар, 5. Китай Халăх Республикине ООН-а илес пулать.

ИТАЛИ

РИМ, августăн 10-мĕшĕ. (ТАСС). Италире тухакан хаçатсем Г. М. Маленков юлташ СССР Верховнăй Совечĕн сессийĕнче каланă сăмаха курăнмалли вырăнсенче пичетлесе кăларнă. «Унита» хаçат: Совет правительстви хăйĕн умне халăх пурнăçне лайăхлатас тата çĕршывăн экономикăлла хăватне ӳстерес задача кăларса тăратрĕ, тесе çырать. Хаçат çавăн пекех Совет правительстви Корейăна ура çине тăратма пĕр миллиард тенкĕ укçа уйăрса памалла туни çинчен çырать. «Унита» хаçат Г. М. Маленков юлташăн сăмахĕнче «мир политикине тата США-па Америка килĕшӳллĕ пурăнма пултарнине» çирĕплетсе каланине палăртать.

«Паэзе сера» хаçат çакна кăтартса парать: СССР тавлашуллă ыйтусене, вăл шутра Совет Союзĕпе Америка хушшинчи çыхăнусене тивекен ыйтусене те, мирлĕ калаçусем ирттернипе татса пама хатĕр тăрать.

Сытăмри хаçатсем Г. М. Маленков юлташăн сăмахĕнче ССР Союзĕн водородлă бомба валли мĕн кирлисем пурте пур тесе каланă вырăна палăртаççĕ.

АВСТРИ

ВЕНА, августăн 10-мĕшĕ. (ТАСС). ССР Союзĕн Министрĕсен Совечĕн Председателĕ Г. М. Маленков юлташ СССР Верховнăй Совечĕн пиллĕкмĕш сессийĕнче каланă сăмах çинчен Венăри хаçатсем нумай çыраççĕ.

«Эстеррейхише фольксштимме» хаçат Г. М. Маленков юлташ тĕнчери политикăн тĕрлĕ ыйтăвĕсем тăрăх, сăмахран—Корея, Германи тата Япони ыйтăвĕсем çинчен, Китай Халăх Республикине ООН-а йышăнма кирли çинчен, США-па çыхăну тытасси çинчен тата ытти ыйтусем тăрăх каланă сăмахсене илсе пичетлет.

Хаçат çавăн пекех ССР Союзĕн 1953 çулхи бюджетне тата Совет Союзĕнче промышленность производстви аталанса пынине кăтартакан сведенисем пичетлет.

Францири забастовка вăйланса пырать

ПАРИЖ, августăн 11-мĕшĕ. (ТАСС). Ĕнер «Журналь офисьель» хаçатра правительство декречĕсене пичетлесе кăларни Францири ĕçсыннисен забастовкăлла кĕрешĕвне тата ытларах вăйлатса янă.

Почта, телеграф, телефон работникĕсен пĕтĕмĕшле забастовки иккĕмĕш эрне пырать ĕнтĕ. Забастовка ĕçсыннисем пĕрлĕхлĕ пулнине лайăх кăтартса парать. Правительство ĕçе мобилизацилесси çинчен решенисем йышăннă пулсан та тата забастовка тăвакан рабочисене суда парассипе, ĕçрен кăларса ярассипе хăратаççĕ пулсан та, çыхăну работникĕсем 220 пин çын çаплах кĕрешеççĕ.

Çырусем леçсе парас ĕçре çарсемпе тата полиципе усă курнине хирĕç забастовка тăвакансем пур çĕрте те хыттăн протестлеççĕ. Пĕтĕм Францири ĕçлев конфедерацине кĕрекен полици служащийĕсен профсоюзĕн Францири федераци бюровĕ полицейскисене почтальонсем вырăнне ĕçлеттернине хирĕç протестлет. «Юманите» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, Парижри Сурçĕр вокзалĕнче почта пушатма янă салтаксем забастовка тăвакан почта работникĕсемпе пĕрле пухăва хутшăннă, хăйсем почта работникĕсемпе пĕр шухăшлă пулни çинчен пĕлтернĕ.

Ĕнер Парижри ĕç биржинче митинг пулса иртнĕ. Митинга Пĕтĕм Францири ĕçлев конфедерацине, Францири христианла ĕçсыннисен конфедерацине, «Форс увриер» тата автономиллĕ профсоюзсене кĕрекен çыхăну работникĕсем пурĕ 15 пин çын хутшăннă. Митингра забастовкăна малалла туса пыма тата тăватă профсоюз представителĕсенчен забастовка комитечĕ туса хума йышăннă. Комитет задачи вăл çыхăну работникĕсен пĕтĕм çĕршыври забастовкăлла кĕрешĕвне ертсе пырасси пулать. Забастовка комитетне тăвассишĕн профсоюз организацийĕсем пурте пĕр шухăшлă пулса каланă.

Нор, Па-де-Кале, Мозель департаменчĕсенче шахтерсен забастовки малалла пырать. Çак департаментсенчи нумай шахтăсенче забастовкăна пĕтĕм шахтерсем хутшăннă.

Паян чугун çул работникĕсем тепĕр хут забастовка тума пуçланă. Франс Пресс агентстви пĕлтернĕ тăрăх, забастовка Францири чылай чугун çулсем çине сарăлнă.

Парижри вокзалсенче ирех ĕç чарăнса ларнă. Инçете çӳрекен поездсем çула тухса каймаççĕ. Хула çывăхĕнче çӳрекен поездсем те çӳреме чарăннă. Провинцисенче те çавăн пекех. Сурçĕр тĕлĕнче Лимож, Клермон-Ферран тата ытти хуласенчи чугун çул работникĕсем забастовка тума пуçланă.

Христианла ĕçсыннисен конфедерацийĕн руководстви, чугун çул работникĕсен забастовкине пулăшма килĕшмен пулсан та, нумай вырăнсенче католикла профсоюзсен рядовой членĕсем, Пĕтĕм Францири ĕçлев конфедерацийĕн, «Форс увриер» тата автономиллĕ профсоюзсен членĕсемпе пĕрле, забастовка тăваççĕ.

Паян ирхине Парижри метрора ĕçлекен работниксен пĕр пайĕ забастовка тума пуçланă.

Ирхине 8 сехетрен пуçласа Париж районĕнчи газ завочĕсенче тата Францири ытти нумай хуласенче рабочисем тепĕр хут забастовка тума тытăннă.

Забастовка тăвакан рабочисем ытти ыйтусемпе пĕрлех Наци пухăвне пухасси çинчен ыйту кăларса тăратаççĕ. Наци пухăвĕн правительство декречĕсене хирĕç пĕтĕм халăх протестленипе пулса тăнă лару-тăрăва сӳтсе явмалла.

Наци пухăвĕн председателĕ Эдуард Эррио ячĕпе парламент сессине халех пухма ыйтса çырнă нумай çырусем пыраççĕ. «Фран-Тирер» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, социалистсен партийĕн секретариачĕ çак требованипе килĕшнĕ.

ПАРИЖ, августăн 11-мĕшĕ. (ТАСС). Каçхине тухнă хăшпĕр хаçатсем: Францири забастовка тăвакан рабочисемпе Ланьель правительстви хушшинче «чăннипех вăйсене тĕрĕслесе пăхасси» пуçланнă, тесе çыраççĕ.

Хаçатсем паян ирхине правительство ларăвĕ пулса иртни çинчен пĕлтереççĕ. Ларура забастовка тăвакан ĕçсыннисем, уйрăмах почта служащийĕсемпе чугун çул работникĕсем тĕлĕшпе йышăнмалли мерăсем çинчен сӳтсе явнă. «Государство ведомствисен ĕçне йĕркелесе тăрассине вăйлатасси» çинчен решени йышăннă. Çак тĕллевпе министрсен совечĕн председателĕ Жюли çумĕнче статс-секретарь ертсе пынипе ĕçлекен комитет туса хунă. Комитет «ĕçсем мĕнле пулса пынине куллен асăрхаса тăрать, тивĕçлĕ мерăсем çинчен решени йышăнать».

Хаçатсем пĕлтернĕ тăрăх, забастовка тăвакан рабочисене хĕсĕрлесси вăйланса пырать. Паян ирхине правительство забастовка тăвакан почта работникĕсемпе чугун çул работникĕсене вăйпа ĕçе тытăнтарасси çинчен кăларнă решение тепĕр хут çирĕплетнĕ. Департаментсенчи префектсем патне забастовка тăвакан рабочисене «мобилизацилесси» çинчен ятарласа циркулярсем ярса панă. Обществăлла ĕçсен, транспорт тата туризм министерстви, çавăн пекех чугун çулсен наци обществин управленийĕ забастовка тăвакан чугун çул работникĕсене хăратса пĕлтерӳсем пичетлесе кăларнă. Ĕнертен пуçласа полицейскисем забастовка тăвакан рабочисен килĕсене пырса, вĕсене ĕçе тытса каяççĕ.

Забастовка тăвакансене çакăн пек хĕсĕрлеççĕ пулсан та, забастовка çĕршывра çаплах вăйланса пырать.

Чугун çул работникĕсем паян тепĕр хут пуçласа янă забастовки паллă мар вăхăта пырать. Хаçатсем пĕлтернĕ тăрăх, паян çĕршывра пур çĕрте те поездсем çӳреме чарнă. Францири çĕр кăмрăк кăларакан нумай шахтăсенче забастовка тăваççĕ. Марсель хулинчи коммунальнăй предприятисенче ĕçлекен служащисем медицина персоналĕ, суту-илӳ флотĕнче ĕçлекен моряксем забастовка тăваççĕ.

ПАРИЖ, августăн 11-мĕшĕ. (ТАСС). Франс Пресс агентстви Дюнкеркран çапла пĕлтерет: паян 12 сехетрен пуçласа Дюнкеркра тăракан суту-илӳ флотĕнчи офицерсемпе матроссем забастовка пуçласа янă.

ПАРИЖ, августăн 11-мĕшĕ. (ТАСС). Франс Пресс агентстви Гавртан çапла пĕлтерет: кунта паллă пулнă тăрăх, металлурги промышленноçĕнче ĕçлекен рабочисене пĕрлештерсе тăракан виçĕ тĕп профсоюз организацийĕ: Пĕтĕм Францири ĕçлев конфедерацийĕ, христианла ĕçсыннисен конфедерацийĕ тата «Форс увриер» правительство декречĕсене хирĕçлесе августăн 12-мĕшĕнче 24 сехетлĕхе пĕтĕмĕшле асăрхаттармалли забастовка ирттерме йышăннă.

ПАРИЖ, августăн 11-мĕшĕ. (ТАСС). Франс Пресс агентстви çапла пĕлтерет: газ завочĕсемпе электростанцисенче ĕçлекен работниксен «Форс увриер» профсоюз организацине кĕрекен федерацийĕ хăйĕн членĕсене ĕç пăрахма чĕнсе каланă.

ПАРИЖ, августăн 11-мĕшĕ. (ТАСС). Францири радио пĕлтернĕ тăрăх, Пĕтĕм Францири ĕçлев конфедерацине кĕрекен горняксен федерацийĕ пĕтĕм çĕршывра пĕтĕмĕшле забастовка пуçласа янă.

СОВЕТ КИНОИСКУССТВИН ПРЕДСТАВИТЕЛĔСЕМ ВЕНЕЦИЕ ПЫРСА ÇИТНĔ

РИМ, августăн 11-мĕшĕ. (ТАСС). Августăн 10-мĕшĕнче Венецие, пĕтĕм тĕнчери 14-мĕш кинофестивале, совет делегацийĕн членĕсем пырса çитнĕ. Делегацие Н. Семенов ертсе пырать.

Совет Союзĕн представителĕсене Венецири художество выставкин комитечĕн председателĕ Джованни Понти, сенатор кинофестиваль директорĕ Петруччи йышăннă. Вĕсем хăйсен саламлă сăмахĕсенче кăçал кинофестивале Совет Союзĕ хутшăнма килĕшнĕшĕн кăмăллă пулни çинчен, çавăн пекех Совет Союзĕ кинофестивале хутшăнни Италире те тата унăн тулашĕнче те пурне те савăнтарасси çинчен каланă.

Н. Семенов хăйĕн ответлă сăмахĕнче çапла каланă: пĕтĕм тĕнчери 14-мĕш кинофестивальре совет фильмĕсене кăтартни Совет Союзĕпе Итали кинематографийĕ хушшинчи туслăха тĕреклетес ĕçре çĕнĕ утăм пулса тăрать, ку вăл Совет Союзĕпе Итали хушшинчи ĕçлĕхлĕ тата культурăллă çыхăнусене лайăхлатма пулăшать.

Фестиваль августăн 11-мĕшĕнче каçхине ачасем валли кăларнă документлă тата кĕске метражлă фильмсене кăтартнипе пуçланнă.

ТЕГЕРАНРИ КОММУНАЛЬНĂЙ ПРЕДПРИЯТИСЕНЧЕ ĔÇЛЕКЕН РАБОЧИСЕН ЗАБАСТОВКИ ЧАРĂННА

ТЕГЕРАН, августăн 10-мĕшĕ. (ТАСС). «Шаджаат» хаçат пĕлтернĕ тăрăх, Тегеранри коммунальнăй предприятисенче ĕçлекен рабочисен забастовки рабочисем çĕнтернипе вĕçленнĕ. Предприяти хуçисем рабочисен ыйтăвĕсене тивĕçтерме килĕшнĕ.

Корейăра тыткăнри çар çыннисене таврăрса пани

ПЕКИН, августăн 11-мĕшĕ. (ТАСС). Синьхуа агентствин корреспонденчĕ Кэсонран çапла пĕлтернĕ: августăн 10-мĕшĕнче Корейăпа Китай енĕ тепĕр енне тыткăнри 388 çынна таврăрса панă. Вĕсем хушшинче 188 кореец, 125 американец, 50 акăлчан, 25 турок.

Тепĕр енĕ Корея Халăх çарĕн тыткăнри 2.065 çынне тата Китай халăх добровольцĕсене 691 çынна таврăрса панă.

Августăн 10-мĕшĕнче, тенĕ корреспондент пĕлтерниче, тепĕр енĕн тыткăнри çар çыннисене йышăнса илмелли пунктра киревсĕр ĕç пулса иртнĕ. Грузовиксем тыткăнри çар çыннисен пĕрремĕш ушкăнне пирĕн йышăнмалли пункта илсе пынă чухне тепĕр енĕн территорийĕнче граждански тум тăхăннă агентсем кĕтмен çĕртен пирĕн енĕн тыткăнри çар çыннисем çине чулсемпе пеме пуçланă, вĕсенчен виççĕшне амантнă. Корейăпа Китай енĕн тыткăнри çар çыннисене репатриацилес тĕлĕшпе ĕçлекен комиссири представителĕ çакăн пирки протест панă, çакнашкал ĕçсем малашне ан пулччăр тесе халех тивĕçлĕ мерăсем йышăнма ыйтнă.

А. Я. ВЫШИНСКИЙ, А. М. БАРАНОВСКИЙ тата К. В. КИСЕЛЕВ НЬЮ-ЙОРКА ПЫРСА ÇИТНĔ

НЬЮ-ЙОРК, августăн 11-мĕшĕ. (ТАСС). Августăн 11-мĕшĕнче Нью-Йорка Генеральнăй Ассамблейăн çиччĕмĕш сессийĕн Корейăра перемири тунă май пухăнакан виççĕмĕш пайĕн ĕçне хутшăнма СССР Ют çĕршыв ĕçĕсен министрĕн пĕрремĕш заместителĕ, Совет Союзĕн ООН-ри ялани представителĕ А. Я. Вышинский пырса çитнĕ.

Çакăнпа пĕр вăхăтрах Нью-Йорка Украинăн Ассамблейăри делегацийĕн пуçлăхĕ, УССР Ют çĕршыв ĕçĕсен министрĕ А. М. Барановский тата БССР делегацийĕн пуçлăхĕ, БССР Ют çĕршыв ĕçĕсен министрĕ К. В. Киселев пырса çитнĕ.

Шупашкар—Етĕрне—Шупашкар маршрутпа

Августăн 8—9-мĕшĕсенче Шупашкар—Етĕрне—Шупашкар маршрутпа велосипедистсен ăмăртăвĕ пулса иртрĕ. Малтанхи кун Шупашкартан Етĕрнене — 80 километра 2 сехет те 58 минут та 35 секундра «Колхозник» спорт обществин членĕ П. Бакараев тата динамовецсем Г. Дубровинпа П. Кольцов пĕр вăхăтра чупса тухнă. Командăсенчен «Колхозник» спорт обществин команди малта пулнă.

Августăн 9-мĕшĕнче ăмăрту участникĕсем Етĕрнерен Шупашкара килме тухнă. П. Бакараев (Сĕмĕрле районĕ), ыттисене чылай кая хăварса, малта пынă. Шупашкара çитесси 15 километр юлсан, ăна динамовец Г. Дубровин хăваласа çитсе иртсе кайнă. Вăл Етĕрнерен Шупашкара велосипедпа 2 сехет те 47 минут та 57 секундра чупса çитет. Çапла вара вăл, 160 километра 5 сехет те 46 минут та 32 секундра чупса тухса, малти вырăна йышăнать. Иккĕмĕш вырăна П. Бакараев, виççĕмĕш вырăна В. Мальцев йышăннă.

Командăсенчен пĕрремĕш вырăна «Колхозник» спорт обществин команди тухрĕ. Иккĕмĕш вырăнта—«Медик», виççĕмĕш вырăнта—«Спартак» спорт обществисем.

Футбол

Республикăра мала тухассишĕн

Иртнĕ вырсарникун Шупашкарти «Энергия» спорт обществин стадионĕнче футбол вăййипе республикăра мала тухассишĕн пыракан ăмăртăвăн черетлĕ вăййи пулса иртрĕ.

Çĕрпӳ районĕнчи «Новая жизнь» ялхуçалăх артелĕнчи «Колхозник» спорт обществин футболисчĕсем Шупашкарти динамовецсемпе тĕл пулса вылярĕç. Вăйă 3:2 шутпа, динамовецсем çĕнтернипе вĕçленчĕ.

Пысăк тупăш илеççĕ

СОВЕТСКИ. Жданов ячĕпе тăракан колхоз хăяр, симĕс сухан тата тĕрлĕрен çырласем сутса 20 пин тенкĕ тупăш илнĕ.

Колхоз пахчинче халĕ помидор, арбуз, дыня тата ытти çимĕçсем те лайăх çитĕнеççĕ. Помидор пиççе çитнĕ.

Р. АЛЕКСАНДРОВ.

ПАЯН «СОВЕТСКАЯ ЧУВАШИЯ» ХАÇАТРА

Мирпе халăхсен хăрушсăрлăхне сыхласа хăвармалли политика («Правда» хаçатăн кăçалхи августăн 13-мĕшĕнчи умстатьи).

В. Кузнецов.—Халăх хушшинчи политикăлла докладсем.

В. Сергеев.—Парти организацийĕ коммунистсем умне пысăкрах требованисем кăларса тăратать.

Ĕçсынни депутачĕсен Шупашкар хула Совечĕн сессийĕ.

СССР Ют çĕршыв ĕçĕсен министерствинче.

СССР Верховнăй Совечĕн V-мĕш сессийĕн ĕçĕсем çинчен тата СССР Министрĕсен Совечĕн Председателĕн Г. М. Маленков юлташăн сăмахĕ çинчен урăх çĕршывсенче мĕн çыраççĕ.

Урăх çĕршывсенчен килнĕ хыпарсем.

„Коммунизм ялавĕ" хаçатăн çитес номерĕ 1953 çулхи августăн 16-мĕшĕнче тухать.

Редактор заместителĕ
М. Н. ЯКИМОВ.

КИНО

«РОДИНА»—августăн 14-мĕшĕпе 15-мĕшĕнче 12 тата 14 сехетре пуçланакан сеанссенче «Свинарка и пастух», 16 сехетре тата 18 сехет те 15 минутра—«Запорожец за Дунаем», 20 тата 22 сехетре пуçланакан сеанссенче «Учитель танцев» (пĕрремĕшпе иккĕмĕш сери).

Шупашкарти тата республикăри экрансем çинче
„ВАРВАРЫ"
(А. М. Горький пьеси)
ятлă илемлĕ çĕнĕ фильм-спектакль кăтартма пуçлаççĕ
Спектакле Государствăн Ленин орденлĕ академиллĕ Кĕçĕн театрĕ лартнă.
Фильм режиссерĕ Л. Луков.
Оператор М. Кириллов.
Рольсене выляна артистсем:
Е. Турчанинова, И. Ликсо, Н. Шамин, П. Оленев, П. Богатыренко, П. Головин, В. Орлова, Е. Велихов, Е. Гоголева тата ыттисем те.
Фильма М. Горький ячĕпе тăракан киностуди ӳкернĕ, 1953 çул.

РЕДАКЦИ АДРЕСĔ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5. Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редактор—0-67, редактор заместителĕ—4-17, ответлă секретарь—4-26, секретариат—3-54, промышленность пайĕ—5-74, информаци пайĕ—13-37, парти пурнăç пайĕ—3-99, ялхуçалăх пайĕ—8-67, культура пайĕ—8-61, совет строительстви пайĕ—8-61, çырусен пайĕ—7-32, издательство кантурĕ—0-23.

ИТ 03311 Типография № 1 Министерства культуры Чувашской АССР. Тираж 20.000 экз.